

СЛУЖБЕН ВЕСНИК

НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

„Службен весник на СРМ“ излегува по потреба. Ракописите не се враќаат. Огласи по тарифата.

Сабота, 10 октомври 1970
Скопје
Број 24 Год. XXVI

Претплатата за 1970 година изнесува 100 динари. Овој број чини 4 динари. Жиро сметка бр. 401-1-16

174.

Врз основа на член 152 став 5 од Уставот на Социјалистичка Република Македонија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА СРЕДНО ОБРАЗОВАНИЕ

Се прогласува Законот за средно образование, што Собранието на Социјалистичка Република Македонија го донесе на седницата на Републичкиот собор, одржана на 28 септември 1970 година, и на седницата на Просветно-културниот собор, одржана на 28 септември 1970 година.

Број 03-3960

29 септември 1970 година

Скопје

Претседател
на Собранието на СРМ,
Никола Минчев, с. р.

ЗА К О Н

ЗА СРЕДНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Дел први

ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Средното образование и воспитувањето на младината и возрасните се организира и остварува според одредбите на овој закон.

Член 2

Средното образование е составен дел на единствениот систем на образованието и воспитувањето и ги остварува општите цели на образованието и воспитувањето, како и посебните задачи на средното образование и воспитување.

Во остварувањето на општите цели на образованието и воспитувањето, средното образование тргнува од потребата на самоуправниот социјалистичко општество за создавање на целосно развиена личност, образована и способна да ги остварува сите свои функции во сложените услови на животот и работата и тоа:

— ја оспособува младината и возрасните да ги совладуваат основите на науката и творечки да ги применуваат научните и техничките достигања во процесот на трудот во разните подрачја на стопанскиот и општествениот живот;

— ѝ овозможува на младината и возрасните усвојување на научниот поглед на светот и ги запознава со суштината на општествено-економските односи, развива свест за општествена одговорност и потреба од активно учествување во општествениот живот и ги оспособува за правилно вршење на самоуправувачките функции;

— ја воспитува младината и возрасните во духот на рамноправноста, братството и единството на народите и народностите на Југославија и на готовност за одбрана на независноста и суверенитетот на нашата социјалистичка заедница, меѓународната солидарност на работните луѓе и мирот во светот;

— ја запознава младината и возрасните со етичките, естетските и другите културни вредности од историјата на нашиот народ и човештвото;

— придонесува за нивното интелектуално, работно-техничко, здравствено, физичко, морално и естетско воспитување заради оспособување за активна работа и за здрав и културен живот;

— развива трајна потреба кај младината и возрасните за натамошно образование и лично усовршување, како и способност за самообразование.

Посебни задачи на средното образование се:

— да обезбедува постојан прилив на стручни кадри за натамошен развој на стопанството и другите општествени дејности;

— да ѝ овозможува на младината и возрасните да се здобиваат со потребната стручност за вршење на работите на одделни занимања и струки врз основа на широко општо и техничко образование, според барањата на современото производство и организацијата на трудот;

— да ѝ дава на младината и возрасните потребната претспрема за продолжување на образованието во соодветните високошколски установи, како и за натамошно усовршување и специјализација или здобивање со стручност за друго занимање.

Член 3

Средното образование и воспитување се организира и остварува врз самоуправна основа.

Член 4

Услов за здобивање со средно образование е претходно завршено основно училиште односно основно образование на возрасните.

Граѓаните имаат право под еднакви услови утврдени со овој закон, да се здобиваат со потребните знаења и спрема во сите видови училишта и други установи и организации за средно образование.

Член 5

Средното образование и воспитување се стекнува преку:

— редовно школување во училишта и други установи и организации за средно образование;

— преку учење на работа и повремено посетување на настава или дописно школување и преку други форми за дополнително образование и усовршување со полагање на испити за средно образование;

— самообразование и полагање на вонредни испити во училиштата за средно образование.

Член 6

Средното образование и воспитување се организира и остварува во:

— училишта за средно образование;

— училишни центри;

— работнички и народни универзитети;

— центри за образование на работници во работните организации; и

— заводи за запослување и други специјализирани установи.

Член 7

Средното образование, што го организираат училиштата и другите установи и организации за средно образование, за кои е утврдено дека ги исполнуваат условите за вршење на образовно-воспитна дејност пропишани со овој закон (верифицирани установи) добива општо признание од општествената заедница.

Верифицираните установи за средно образование од претходниот став издаваат свидетелство за средно образование како јавни исправи, во согласност со одредбите на овој закон.

Член 8

Училиштата и другите установи и организации за средно образование, работните и други организации, општествено-политичките заедници и граѓаните, по пат на општествено и самоуправно договарање, го поттикнуваат развојот на средното образование и непосредно одлучуваат и се грижат за обезбедување на материјалните и други услови за остварување на општествените задачи во областа на средното образование.

Член 9

Образовно-воспитната работа во училиштата и другите установи и организации за средно образование се изведува на македонски јазик.

Во местата во кои има доволен број ученици припадници на другите народи и народности на Југославија, за тие ученици се основаат училишта или паралелки за средно образование во кои образовно-воспитната работа се изведува на нивниот јазик, согласно со одредбите на овој закон.

Ако бројот на учениците, припадници на другите југословенски народи односно народности што посетуваат училишта за средно образование со настава на македонски јазик, не е доволен за основање на посебна паралелка според одредбите на претходниот став, на овие ученици им се обезбедува дополнителна настава по мајчин јазик. Оваа настава се организира ако во училиштето има најмалку 15 ученици припадници на иста националност.

На подрачјата на кои живеат, заедно македонското население, и припадниците на другите југословенски народи и народности, можат да се основаат заеднички училишта за средно образование за учениците од сите националности на тоа подрачје со посебни паралелки во кои образовно-воспитната работа се изведува на соодветниот јазик — според националната припадност на учениците.

Член 10

За младинците со пречки или недостатоци во физичкиот или психичкиот развој, поради кои не можат да се образоваат и воспитуваат во редовните училишта и другите установи и организации за средно образование, се организираат специјални училишта и други установи и форми за специјално средно образование и воспитување според одредбите на овој закон.

Член 11

Училиштата и другите установи и организации за средно образование го организираат средното образование на возрасните и соработуваат со другите училишта и установи што се занимаваат со образование на возрасните.

Член 12

Училиштата и другите установи и организации за средно образование, покрај образовно-воспитната работа со учениците, организираат и посебни форми на стручно усовршување на кадрите во стопанството и општествените служби.

Член 13

Материјалната основа за дејноста и развојот на средното образование се обезбедува според посебните прописи за финансирање на образованието и воспитувањето.

Член 14

Наставата во училиштата и другите установи и организации за средно образование е бесплатна.

Средства за изведување на наставата за возрасните можат да се обезбедуваат и од надоместите што ги плаќаат заинтересираните работни и други организации и органи.

Граѓаните и врз основа на индивидуални одлуки со свои лични средства можат да учествуваат во обезбедувањето на средства за изведување на наставата.

Член 15

За да им се помогне на учениците во посетувањето на наставата и за обезбедување на што подобри услови за воспитување и образование, работните и други организации и општествено-политичките заедници можат да го организираат сместувањето, исхраната, здравствената заштита и превозот на учениците, како и да им обезбедуваат материјална и друга помош на учениците (стипендии, кредити и сл.).

Член 16

Училиштата и другите установи и организации за средно образование за унапредување на својата дејност во остварувањето на средното образование можат да се здружуваат во заедници и да развиваат други форми на меѓусебна соработка.

Дел втори

УЧИЛИШТА ЗА СРЕДНО ОБРАЗОВАНИЕ

I. ВИДОВИ НА УЧИЛИШТА ЗА СРЕДНО ОБРАЗОВАНИЕ

Член 17

Училишта за средно образование се:

- стручните училишта за одделни занимања и струки во стопанството и општествените служби;
- гимназиите;
- уметничките училишта.

Член 18

Стручните училишта им даваат на учениците општообразовни и стручни теоретски и практични знаења за вршење на работите од одделни занимања и за организацијата на работата во одделни струки во стопанството и општествените служби односно за продолжување на образованието на високошколските установи.

Член 19

Гимназиите им ја даваат на учениците потребната претспрема за натамошно образование на високошколските установи и знаења за вршење на одделни практични дејности.

Гимназиите се организираат по насоки (општествено-јазична, природно-математичка, педагошка, опшотехничка и др.) или без насоки (општа насока).

Одделни гимназии можат да бидат специјализирани за одделни природни или општествени науки, математика или класични јазици.

За да им се овозможи на учениците успешно совладување на одделен странски јазик, образовно-воспитната работа во одделни гимназии може, делумично или во целост, да се изведува на тој јазик.

Член 20

Уметничките училишта им ги даваат на учениците потребните општообразовни и стручни знаења за вршење на уметнички дејности во одделни гранки на уметноста и гимназијата уметност односно за продолжување на образованието на високошколските установи.

Член 21

За младината и возрасните што завршиле еден вид училиште за средно образование од член 6 на овој закон, може да се организира посебна настава во одделни паралелки на друг вид училишта — според соодветно прилагодените наставни планови и програми со кои ќе се обезбеди дополнување на разликата во содржината на образованието.

Член 22

Времетраењето на школувањето во училиштата за средно образование се определува со основите на наставните планови и програми за одделни видови училишта (член 38).

Школувањето во училиштата за средно образование се врши по класови кои се одбележуваат со римски броеви.

На крајот од школувањето во училиштата за средно образование се полага завршен испит.

II. ОРГАНИЗАЦИЈА НА УЧИЛИШТАТА ЗА СРЕДНО ОБРАЗОВАНИЕ

Член 23

Училиштата за средно образование се самостојни и самоуправни работни организации (установи) чија дејност е од посебен општествен интерес.

Член 24

Училиштата за средно образование имаат својство на правно лице.

Член 25

Училиштето за средно образование има статут. Статутот на училиштето за средно образование го потврдува општинското собрание, на чие подрачје е седиштето на училиштето, а статутот на училиштето основано од Републиката го потврдува Собранието на СРМ.

Член 26

Училиштата за средно образование имаат печат кој го содржи името (називот) и седиштето на училиштето. Печатот е во облик на круг со пречник од 32 мм за еднојазичен, а 40 мм за двојазичен текст. Во средината на печатот е грбот на СР Македонија.

Член 27

Училиштата за средно образование се организираат така што со целокупниот внатрешен живот, со односите, формите и методите на работа да придонесуваат за остварување целта на образованието и воспитувањето.

Член 28

Во училиштата за средно образование се организираат и психолошко-педагошки служби за следење и решавање на проблемите на образовно-воспитниот процес и усовршување на кадрите.

Член 29

За остварување на функционално и програмско единство на образовно-воспитниот процес, како и за здружување на материјалните средства и наставните и други кадри, училиштата за средно образование можат да се организираат во вид на училишен центар.

Училишниот центар има наставни организации на здружен труд за одделни видови кадри, кои се засноваат врз единствена програмска ориентација.

Училишниот центар има статус на училиште за средно образование.

Член 30

Училиштата за средно образование имаат право и должност да учествуваат во одбраната на земјата и за таа цел да вршат соодветни подготовки во областа на народната одбрана и да ги извршуваат другите обврски спрема народната одбрана согласно посебните прописи.

Член 31

Работата на училиштата за средно образование е јавна и тие се должни да ја известуваат јавноста за својата работа.

Со статутот на училиштето за средно образование се определува начинот и формите преку кои училиштето ги известува заинтересираните граѓани и работните и други организации и органи за својата работа и за остварувањето на задачите.

Со статутот или друг општ акт на училиштето се определува, во согласност со законот, кои податоци не можат да се објавуваат или мораат да се чуваат како тајна.

III. ОБРАЗОВНО-ВОСПИТНА РАБОТА НА УЧИЛИШТАТА ЗА СРЕДНО ОБРАЗОВАНИЕ

Член 32

Програмата за образовно-воспитна работа во училиштата за средно образование ја опфаќа:

— наставата со дополнителна и додатна настава, практичната, производната и друга општествено-корисна работа и феријалната практика;

— слободните активности;

— здравственото и физичкото воспитување и општествената културна и јавна дејност;

— следењето и оценувањето успехот и поведението на учениците; и

— спроведувањето на испити.

Член 33

Училиштата за средно образование применуваат и развиваат такви форми и методи на образовно-воспитната работа, со кои наставата се поврзува со практичната примена на здобиените знаења во производната и друга општествено-корисна работа.

Изборот на формите, средствата и методите за изведување на наставата го вршат наставниците, во согласност со принципите на современата напредна педагогија.

1. Настава

Член 34

Наставата во училиштата за средно образование е теоретска и практична.

Составен дел на практичната настава е производната работа и феријалната практика.

Член 35

Наставата во училиштата за средно образование се изведува според наставните планови и програми.

Со наставниот план се предвидуваат наставните предмети по класови и неделниот број на часови за изведување на наставата по секој предмет и по практичната настава, производната работа и феријалната практика.

Со наставната програма се утврдуваат образовно-воспитните содржини на наставните предмети, практичната настава, производната работа и феријалната практика и редоследот на нивното изведување по класови односно години.

Член 36

Вкупниот број на неделните часови по теоретската и практичната настава, производната работа и феријалната практика, предвиден со наставниот план, не може да изнесува повеќе од 36 часа неделно.

Часот по теоретска настава трае 45 минути, а часот по практична настава, производна работа и феријална практика трае 60 минути.

Член 37

Наставните планови и програми се усогласуваат со општествениот и стопанскиот развој на заедницата, целите на образованието и воспитувањето, современите педагошки и научни достигања, интелектуалните и физичките можности на учениците како и со профилите на занимањата односно струките за кои училиштето подготвува кадри.

Член 38

Основите на наставните планови и програми, како и наставниот план и програма на училиштето за средно образование се подготвуваат во соработка со другите училишта и установи за образование и воспитување и нивните здруженија, вишите и високите школи, Универзитетот, факултетите, научните установи како и органите и организациите заинтересирани за образованието на одделни видови кадри.

Организациите од претходниот став можат да даваат иницијатива и предлози за донесување на нови и за именување и дополнување на постојните планови и програми.

Член 39

Основите на наставните планови и програми ги донесува Собранието на СР Македонија.

Предлогот за основите на наставните планови и програми ги изготвува Републичкиот завод за унапредување на школството.

Со основите на наставните планови и програми се утврдуваат задолжителните образовно-воспитни подрачја односно предмети и содржини на наставната материја.

Со основите на наставните планови и програми се утврдуваат заедничките содржини на наставната материја за сите видови училишта за средно образование, како и содржини за професионалното, специјализирано образование.

Наставата на заедничките содржини трае две учебни години (подготвителен период), а траењето на наставата за професионалното, специјализирано образование (завршен период) се утврдува со основите на наставниот план и програма за секој вид училиште.

Член 40

Образованието во подготвителниот период се засновува врз поширока програмска структура која ќе овозможи лесно и брзо прилагодување кон потребите за професионално специјализирање за оделни занимања и струки.

Учениците што го завршиле подготвителниот период на наставата имаат право да стапат на работа во работна организација во која ќе се здобијат со професионално специјализирано образование или да го продолжат школувањето.

Со програмската структура на завршниот период се обезбедува завршно образование.

Подготвителниот и завршниот период на наставата можат да се организираат во рамките на исто училиште или во посебни училишта.

Учениците што стапила на работа во работна организација по завршувањето на подготвителниот период можат да се здобијат со професионално специјализирано образование и со полагање на испити според одредбите на член 83 од овој закон.

Член 41

Основите на наставните планови и програми ги разработува и објавува и се грижи за нивното извршување Републичкиот завод за унапредување на школството.

Член 42

Наставниот план и програма на училиштето за средно образование го утврдува училиштето во согласност со разработените основи на наставните планови и програми од претходниот член.

Член 43

Со наставниот план и програма за училиштата за средно образование, во кои наставата се изведува на јазиците на другите југословенски народи односно народности, се предвидуваат и дополнителни наставни содржини од областа на мајчиниот јазик и книжевност, како и дополнителни делови од наставата по историја на соодветниот народ односно народност што се изучува во рамките на историјата на народите на Југославија.

Во училиштата и паралелките за средно образование, во кои наставата се изведува на јазиците на другите југословенски народи односно народности, се изведува и настава по предметот македонски јазик.

Дополнителните наставни содржини од претходните ставови ги утврдуваат органите од член 38, 40 и 41 на овој закон.

Член 44

Во одделни видови училишта за средно образование со наставниот план и програма може да се предвиди наставата да опфаќа општ и изборен дел, како и задолжителни и факултативни предмети.

Член 45

За укажување помош на учениците што покажуваат послаби резултати по одделни наставни дисциплини, училиштата за средно образование организираат дополнителна настава.

За да им се овозможи на учениците да ги прошируваат и продлабочуваат нивните знаења во одделни наставни области за кои покажуваат посебен интерес, склоности и способности, училиштата за средно образование организираат додатна настава.

Со статутот или со друг општ акт на училиштето се определува организацијата и формите на дополнителната и додатната настава и наставните содржини според условите, потребите и бројот на учениците.

Член 46

Практичната настава на учениците на училиштата за средно образование се изведува во училишни работилници, лаборатории и други училишни објекти.

За учениците на училиштата за средно образование практичната настава може да се организира и во други работни организации.

Кога практичната настава се организира во друга работна организација, односите меѓу учениците и работната организација се регулираат според посебни прописи.

Училиштата за средно образование и работните организации се должни, по пат на општествено договарање да обезбедат практичната настава да се изведува во согласност со пропишаниот наставен план и програма и на учениците да им се овозможи редовно да ја посетуваат теоретската и практичната настава.

Член 47

Производната работа на учениците се организира во текот на учебната година според пропишаната програма во училишни работилници, лаборатории и во други училишни објекти или во работни и други организации.

Член 48

Со наставниот план и програма на училиштето може да се предвиди учениците во текот на школувањето да бидат упатени, во текот на летниот училишен распуст, да поминат определено време на практична работа (феријална практика) во работни и други организации и органи што се занимаваат со работи од структурата за која се подготвуваат учениците.

Член 49

Условите, формите и начинот на изведувањето на практичната настава, производната работа и феријалната практика во работни и други организации, како и начинот на надоместувањето на трошоците за нивното изведување, се утврдуваат по пат на самоуправно и општествено договарање меѓу училиштата за средно образование и заинтересираните работни и други организации.

Член 50

За изведување на наставата, учениците од еден клас можат да се делат на паралелки.

Една паралелка може да има најмногу 35 ученици.

За изведување на практичната настава, производната работа и феријалната практика, учениците од еден клас можат да се делат на групи, според одредбите на статутот на училиштето.

Член 51

За училиштата за средно образование се обезбедуваат учебници и прирачници на јазикот на кој се изведува наставата.

Употребата на учебниците и прирачниците ја одобрува републичкиот секретар за образование, наука и култура.

2. Слободни активности на учениците**Член 52**

За проширување на знаењата на учениците од одделни наставни предмети, за развивање на нивниот општествен и културен живот и подигање нивото на техничката култура и психофизичката подготвеност, за поврзување на училиштето со општествената средина и за продлабочување на соработката меѓу наставниците и учениците, за развивање способностите на учениците за самообразование и за поттикнување и задоволување на посебните интереси и склоности на учениците, училиштата за средно образование организираат слободни активности на учениците.

Член 53

Слободните активности се засноваат врз принципот на слободно определување на учениците и се организираат според одредбите на овој закон и статутот на училиштето.

Член 54

Слободните активности се спроведуваат во ученичките организации и друштва како и во други форми на здружување на учениците, како што се:

- научни групи за одделни предмети;
- посебни самостојни организации во училиштето (литературна, драмска, ликовна, музичка, техничка, спортска и сл.);

- младински секции на општествените организации надвор од училиштето (народна техника, феријален сојуз, ДТВ Партизан, спортски друштва, сојузи на извидници и сл.).

Ученичките организации се доброволни и се засноваат врз принципите на самоуправањето на учениците.

Основањето на ученичките организации и друштва, освен оние што се основаат во согласност со прописите за општествените организации, се врши според постапката утврдена со статутот на училиштето.

Член 55

Покрај формите од претходниот член, слободните активности за училиштата за средно образование се организираат и во форма на:

- производна работа во училишните и во други погодни работилници;

- ученички задруги со различна производна и услужна дејност;

- ученички работни бригади што учествуваат во различни општествено-корисни акции;

- други форми на слободни активности предвидени со статутот на училиштето.

Обемот на задачите и работните операции на учениците во производната и друга општествено-корисна работа мора да биде усогласен со воспитно-образовните задачи на училиштето.

Со статутот на училиштето поблиску се определуваат видовите на слободните активности.

3. Здравствено и физичко воспитување, општествена, културна и јавна дејност на училиштата за средно образование**Член 56**

Училиштата за средно образование работат систематски на здравственото воспитување, развивањето на физичката култура, се грижат за редовни здравствени прегледи, за правилната исхрана, одморот, правилното сменување на работата и учењето, како и за организираната забава и разонода на учениците.

Член 57

Со општествената, културната и јавната дејност училиштата за средно образование остваруваат проширено влијание врз воспитувањето на учениците и го подигаат општото ниво на културата на граѓаните од својата средина.

Општествено-културната и јавната дејност на училиштата за средно образование ги опфаќа:

- културно-уметничките приредби (музички, драмски, литературни, изложби и слично);

- приредбите од областа на физичката култура (академии, јавни часови, слетови и сл.);

- одржувањето и учеството во натпревари по физичко воспитување;

- прославите на крајот од учебната година и други значајни политички и културни настани;

- организирањето на разни курсеви и семинари;

- соработката со родителите и другите општествени фактори за усогласувањето на воспитното влијание;

- учествувањето во јавни акции во својата средина.

4. Оценување и напредување на учениците**Член 58**

Оценувањето на учениците во училиштата за средно образование се врши согласно со одредбите на овој закон и со прописите донесени врз основа на него (член 71).

Член 59

Учениците во училиштата за средно образование се оценуваат за успехот постигнат по одделни наставни предмети и практичната настава, за поведението и за општиот успех во класот.

Наставниците се должни сестрано да го следат развитокот на учениковата личност, неговиот успех и напредок.

Член 60

Оценувањето на учениците по наставните предмети и по практичната настава се врши со оценките: одличен (5), многу добар (4), добар (3), доволен (2) и недоволен (1).

Освен оценката недоволен (1) која е негативна, другите оценки од претходниот став се позитивни и растат според степенот на вредноста — од доволен (2) до одличен (5).

Член 61

Поведението на учениците се оценува со оценките примерно, добро и незадоволително.

Оценката по поведение писмено се образложува.

Член 62

Општиот успех се изразува со оценките: одличен, многу добар, добар, доволен и недоволен.

Член 63

Оценките по одделни наставни предмети и по практичната настава, по поведението и за општиот успех се утврдуваат по завршувањето на наставата во првото полугодие (полугодишни оценки) и по завршувањето на наставата во второто полугодие (годишни оценки).

Годишните оценки на учениците кои полагаат испити се утврдуваат по полагањето на тие испити (испитни оценки).

Член 64

Полугодишните и годишните оценки ги утврдува стручниот орган определен со статутот на училиштето.

Органот од претходниот став може да одлучи на ученикот, кој неуредно ја посетувал наставата по еден или повеќе предмети или практичната настава, да не му се утврдат полугодишните односно годишните оценки по тие предмети или по практичната настава ако најде дека нема доволно елементи за утврдување на оценката.

Член 65

Оценувањето на учениците е јавно.

Органите на училиштето се должни да ги известуваат родителите односно старателот на ученикот, а за учениците што имаат стипендија и давателот на стипендијата, за оценките што на ученикот му се утврдени на крајот на наставните периоди а, кога тие се интересираат, и за оценките дадени во текот на наставниот период.

Оценките во текот на наставата и утврдените полугодишни и годишни односно испитни оценки се внесуваат во соодветната педагошка евиденција на училиштата.

Полугодишните и годишните односно испитни оценки на учениците се внесуваат во ученичката книшка.

Член 66

Ако ученикот или неговиот родител односно старател не е задоволен со годишната односно испитната оценка по одделни предмети односно по практичната настава што му е соопштена, има право во рок од три дена од соопштувањето на оценката да поднесе приговор до директорот на училиштето.

Наставничкиот колегиум на училиштето ја испитува оправданоста на приговорот и, до колку оцени дека постојат причини за неговото поднесување, формира комисија која врши проверување на знаењата на ученикот и конечно му ја утврдува оценката. Комисијата се состои од претседател и двајца членови — испитувачи кои се именуваат од редот на наставниците. За членови — испитувачи

се именуваат наставници од предметот по кој се врши проверувањето на знаењата, од редот на наставниците од истото или од друго училиште за средно образование.

Предметниот наставник што ја предложил оценката против која е поднесен приговор не може да биде претседател ниту член — испитувач во комисијата од претходниот став.

Член 67

Ученикот го завршува класот ако по сите предмети и по практичната настава годишните односно испитните оценки му се позитивни.

Член 68

Ученикот, кој по завршувањето на наставата во второто полугодие има една или повеќе негативни оценки по одделни предмети, вклучувајќи ја и практичната настава, се упатува на поправен испит по тие предмети односно по практичната настава.

За подготвување на учениците за полагање на поправен испит училиштето е должно да организира настава, консултации и сл., во траење од најмалку 10 дена.

Поблиски одредби за организирањето на наставата и другите форми од претходниот став се утврдуваат со статутот на училиштето.

Член 69

Ученикот кој на поправниот испит од претходниот член добил негативна оценка од еден или повеќе предмети или не се јавил на поправниот испит, може да полага вонредни испити по тие предмети и, до колку ги положи испитите, го завршува класот.

Испитите од претходниот став се полагаат во училиштето што го посетувал ученикот.

Ученикот од став 1 на овој член кој најдоцна до 30 септември ќе ги положи сите испити, се здобива со право да се запише за редовен ученик во наредниот клас во таа учебна година, доколку ги исполнува другите пропишани услови.

Член 70

Ученикот на кој не му е утврдена годишната оценка по еден или повеќе предмети или по практичната настава (член 64 став 2), може да полага класен испит по тие предмети односно по практичната настава.

За напредувањето на учениците кои полагаат класен испит се применуваат одредбите на член 66 — 68 од овој закон.

Член 71

На редовниот ученик на училиштето за средно образование кој има одличен општ успех и се истакнува со способноста, знаењата и работните навики, стручниот орган определен со статутот на училиштето може, за побрзо напредување, да му одобри, покрај класот што редовно го завршил, со вонредно полагање на испити на крајот од учебната година да го заврши и наредниот клас, но најмногу двапати во текот на школувањето.

За учениците од претходниот став училиштето организира посебна настава, консултации и слично.

Член 72

Поблиски прописи за начинот на оценувањето и напредувањето на учениците во училиштата за средно образование донесува републичкиот секретар за образование, наука и култура.

5. Испити**Член 73**

Во училиштата за средно образование се полагаат поправни, класни, дополнителни, вонредни и завршни испити, како и испити за одделни занимања.

Член 74

Поправен испит полагаат учениците кои по завршувањето на наставата во второто полугодие имаат негативни оценки (член 67).

Класен испит полагаат учениците на кои по завршувањето на наставата не им е утврдена годишна оценка (член 63 став 2).

Поправните и класните испити се полагаат во училиштето во кое ученикот е запишан како редовен ученик.

Член 75

Дополнителен испит за еден или повеќе класови полагаат учениците кои преминуваат од едно во друго училиште за средно образование, со поинаков наставен план и програма.

Дополнителен испит се полага по предметите и наставните содржини односно практичната настава од претходните класови што не се изучувале во училиштето од кое ученикот преминува.

По кои предмети односно наставни содржини треба ученикот да полага дополнителен испит за секој одделен случај, одлучува стручниот орган определен со статутот на училиштето во кое ученикот преминува по извршената споредба меѓу пропишаниот наставен план и програма за тоа училиште и училиштето од кое ученикот преминува.

За полагањето на дополнителни испити за лицата што се школувале во странство се применуваат прописите за нострификација на странските училишни свидетелства.

Ученикот се здобива со право на упис во определен клас на училиштето во кое преминува, односно со право на полагање вонреден испит за тој клас откако ќе го положи дополнителниот испит.

Член 76

Вонреден испит за еден или повеќе класови полагаат лицата кои не се редовни ученици и имаат претходно образование пропишано за упис во класот за кој лицето полага вонреден испит.

Вонреден испит за нареден клас може да полага и редовен ученик кој ги исполнува условите од член 70 на овој закон.

Член 77

Дополнителните и вонредните испити по одделни предмети, освен вонредниот испит од член 70 на овој закон, можат да се полагаат неограничено.

Член 78

Дополнителните и вонредните испити можат да се полагаат во секое училиште во кое се изведува настава за класот за кој кандидатот полага испит, освен вонредниот испит од член 70 на овој закон кој се полага само во училиштето што ученикот го посетува.

Кандидатот што го започнал полагањето на вонреден испит за еден клас во едно училиште, полагањето на тој клас не може да го продолжи во друго училиште.

Член 79

Вонредните испити се полагаат теоретски и практично, според наставниот план и програма што се пропишани за редовните ученици на училиштето во кое се полагаат вонредните испити.

Член 80

Вонредно може да се полага и завршниот испит. Вонредното полагање на завршниот испит се врши според прописите за полагање на завршниот испит за редовните ученици.

Член 81

Завршен испит полагаат лицата што го завршиле завршниот период на наставата на училиштето за средно образование.

На завршниот испит се полага материјата пропишана со Правилникот за полагање на завршен испит.

Завршниот испит може да се повтори повеќе пати.

Член 82

Лицата што го положиле завршниот испит во училиштето за средно образование се здобиваат со право да стапуваат на работа на соодветни работни места за кои се оспособиле, односно да го продолжат школувањето во соодветна високошколска установа.

Член 83

Испити за одделни занимања полагаат лицата кои со практична работа во работната организација се здобиле со стручни знаења за вршење на определени занимања.

Испити за одделни занимања се полагаат во соодветното стручно училиште или во други установи и организации за средно образование.

Член 84

Испитите во училиштата за средно образование се полагаат пред испитни комисии или испитни одбори што ги именува стручниот орган определен со статутот на училиштата.

Испитната комисија односно испитниот одбор работи и решава во полн состав.

Член 85

Ако општинскиот орган на управата, надлежен за работите на образованието, во вршењето правото на надзор над законитоста на работата на училиштето за средно образование утврди дека училиштето спровело испит спротивно на одредбите на овој закон и прописите донесени врз основа на него, ќе донесе решение за поништување на испитот, а свидетелството односно другата јавна исправа што е издадена врз основа на тој испит ќе ги огласи за неважечки.

Член 86

Поблиски прописи за начинот на полагањето на поправните, класните, дополнителните и вонредните испити како и за содржината и начинот на полагањето на завршниот испит во одделни видови училишта за средно образование донесува републичкиот секретар за образование, наука и култура.

IV. УЧЕБНА ГОДИНА**Член 87**

Учебната година во училиштата за средно образование почнува на 1 септември и завршува на 31 август следната година.

Учебната година ги опфаќа: учебната работна година, зимскиот и летниот училишен распуст.

Учебната работна година почнува на 1 септември и завршува на 30 јуни.

Учебната работна година се дели на прво и второ полугодие.

Наставата во првото полугодие почнува на 5 септември, а завршува на 15 јануари следната година.

Наставата во второто полугодие почнува на 1 февруари, а завршува:

- за учениците од завршниот клас на 20 мај;
- за учениците од другите класови на 10 јуни.

Член 88

Училиштата за средно образование се должни во текот на учебната работна година вкупно, во првото и второто полугодие, да остварат најмалку 210 наставни денови, а за учениците од завршниот клас најмалку 185 наставни денови. Притоа училиштето е должно да го оствари вкупниот полугодишен односно годишен број на часови на наставата, пресметан според наставниот план по секој наставен предмет односно по практичната настава предвидени со тој план.

Како наставни денови односно часови во смисла на претходниот став се сметаат деновите и часовите во кои се изведува теоретската и практичната настава или се вршат посети на одделни работни и други организации и места со наставна цел.

Ако училиштето односно негова паралелка, по завршувањето на наставата, од која и да било причина, не го оствари пропишаниот број наставни денови и часови, тоа е должно да ја продолжи теоретската односно практичната настава за потребниот број денови односно часови додека не го постигне тој број. Продолжувањето на наставата може, по правило, да биде во првото полугодие најмногу до 25 јануари, а во второто до 30 јуни.

Кога училиштето за средно образование ќе воведат петдневна работна недела, бројот на остварените наставни денови од став 1 на овој член може да изнесува најмалку 175 наставни денови, а за учениците од завршниот клас најмалку 165 наставни денови.

Член 89

Во особено оправдани случаи (епидемија и елементарни непогоди) може да се прекине наставата во текот на учебната работна година. Прекинувањето на наставата поради епидемија се врши по предлог од надлежниот орган на здравството.

За прекин на наставата од претходниот став одлучува органот определен со статутот на училиштето. Во други случаи наставата може да се прекине во согласност со основачот.

Член 90

Во училиштата за средно образование наставата не се изведува за време на училишниот распуст, во недела, во деновите на државните празници, за време на училишните свечености, како и во случаите од претходниот член.

Училиштата за средно образование на 24 мај секоја година по повод денот на словенските просветители Кирил и Методија организираат училишна свеченост и во тој ден не се изведува настава.

Член 91

Работата на училиштето за средно образование во текот на учебната година се утврдува со годишна програма. Со годишната програма се утврдуваат задачите на училиштето во текот на учебната година и годишниот распоред на наставните и другите работни денови.

Член 92

Секоја учебна година, по завршувањето на наставата, се свикува годишно собрание на кое, покрај членовите на органите на училиштето, наставниците и учениците, присуствуваат и родителите и други граѓани и претставници на работни и други организации, чија дејност е поврзана со работата на училиштето и со воспитувањето на младината.

На собранието можат да се утврдуваат натамошни насоки за работата на училиштето во идната учебна година.

V. УЧЕНИЦИ

1. Запишување

Член 93

Во први клас на училиште за средно образование може, како редовен ученик, да се запише лице кое ги исполнува условите од член 4 на овој закон како и општите здравствени услови и кое, по правило, не е постаро од 17 години.

Во наредните класови на училиште за средно образование може да се запише како редовен ученик лице кое го завршило претходниот клас, а при уписот во втори клас не е постаро од 19 години, во трети клас — од 20 години и во четврти клас од 21 година.

Органот определен со статутот на училиштето во исклучни случаи може да одобри запишување и на лица кои се постари од возраста предвидена во претходните ставови на овој член, но најмногу за две години.

Со статутот на училиштето можат да се предвидат и поинакви услови во однос на возраста на учениците за запишување во одделни видови училишта за средно образование.

Странските државјани можат да се запишат во училишта за средно образование по одобрение од општинскиот орган на управата надлежен за работите на образованието, доколку ги исполнуваат пропишаните услови.

Член 94

Во училиштата за средно образование учениците во први клас се запишуваат врз основа на конкурс, што се објавува во печатот во месец јуни и август секоја година.

Учениците се запишуваат во училиштето независно од нивното место на живеење.

Вонредните ученици се запишуваат без конкурс.

Член 95

Одлука за запишување на учениците донесува органот на училиштето определен со статутот.

Постав одлуката со која е објавено барањето за запишување, ученикот и неговиот родител или старател може во рок од три дена од соопштувањето да поднесе приговор до органот определен со статутот на училиштето, кој е должен во рок од осум дена од приемот на приговорот да донесе решение по приговорот.

Против решението со кое се одбива приговорот од претходниот став може да се поднесе жалба до советот надлежен за работите на образованието на општинското собрание во рок од 15 дена од приемот на решението.

Органот од претходниот став е должен решение по жалбата да донесе во рок од 15 дена од денот на приемот на жалбата.

2. Преминување

Член 96

Учениците можат да преминуваат од едно во друго училиште за средно образование, по правило, во почетокот на учебната година, а ако постојат оправдани причини и во текот на учебната година.

При преминувањето на учениците од едно во друго училиште се применуваат одредбите од член 74 на овој закон.

3. Права и должности на учениците

Член 97

Учениците на училиштата за средно образование имаат право да:

- учествуваат во наставата, практичната настава, производната работа и феријалната практика, како и во воннаставните активности;

— ги користат формите и средствата со кои училиштето се служи во остварувањето на образовно-воспитната дејност;

— учествуваат во управувањето со училиштето;

— организираат ученички заедници, друштва, клубови и сл. во согласност со одредбите на овој закон и статутот на училиштето;

— ги користат материјалните средства наменети за стандардот на училиштето во согласност со посебните прописи (домови, стипендии, кредити и сл.);

— учествуваат во одлучувањето за распределбата на доходот што го остварува училиштето преку практичната настава и производната работа во согласност со законот и општите акти на училиштето.

Член 98

Учениците имаат право на здравствена заштита според посебните прописи.

Член 99

Учениците на училиштата за средно образование се должни:

— совесно да учат и да работат на своето образование и воспитување;

— редовно да ја посетуваат теоретската и практичната настава како и производната работа и феријалната практика;

— да придонесуваат за остварување целта на образованието и воспитувањето и за угледот на училиштето;

— да ги почитуваат правилата на училишниот живот и работа и да ги исполнуваат другите обврски како ученици.

Член 100

Секој изостанок од училиштето ученикот или неговиот родител односно старател е должен да го оправда лично или по писмен пат најдоцна во рок од осум дена.

Изостанокот од училиштето се оправдува со следните причини:

- болест на ученикот;
- смрт во семејството;
- појави на заразна болест;
- невреме (елементарни непогоди);
- особено важни лични и семејни причини.

Член 101

За што неуспешна соработка на учениците во образовно-воспитната работа на училиштето, за развивање на општествената свест, иницијативност, самостојност, свесна дисциплина и одговорност кај учениците, како и за активна помош на наставниците и на органите на училиштето, учениците на училиштата за средно образование формираат ученичка заедница во секој клас односно паралелка и на целото училиште.

Член 102

На состаноците на своите заедници учениците расправаат за сите прашања од животот и работата на училиштето.

Органите на училиштето ги разгледуваат предлозите и мислењата на заедницата на учениците и ја известуваат за својот став.

Член 103

Заедницата на учениците има правила со кои се регулира организацијата и работата на заедницата на учениците на училиштето и на заедницата на учениците по класови односно паралелки.

Правилата на заедницата на учениците ги донесува општиот собир на учениците, по предходно прибавено мислење од органот на управување на училиштето определен со статутот на училиштето.

Член 104

За унапредување на својот општествен и културен живот, техничкото образование и физичкото воспитување, учениците на училиштата за средно образование можат да основаат свои организации, како и работни групи, кружоци, дружини и сл., со културно-политички, технички, физичко-воспитни и други задачи, а можат да основаат и подмладоди на општествените организации што се занимаваат со воспитување на младината.

Организациите од претходниот став се основаат и работат согласно одредбите на член 52 и 53 од овој закон.

Член 105

Во училиштата во кои образовно-воспитната работа се изведува на повеќе наставни јазици, заедниците, како и ученичките организации и дружини кои се организираат за унапредување на општествениот и културниот живот на учениците, техничкото образование и физичкото воспитување, се единствени и заеднички за сите ученици.

Член 106

Со Статутот или со друг општ акт на училиштето поблиску се утврдуваат правата и должностите на учениците, како и начинот на работата на заедниците на учениците и ученичките организации.

4. Пофалби, награди и педагошки мерки

Член 107

Учениците на училиштата за средно образование што се истакнуваат со својата работа и поведението можат да бидат пофалувани односно наградувани согласно одредбите на статутот на училиштето.

Пофалби и награди на учениците можат да доделуваат органите на училиштето, како и други работни организации и органи.

Член 108

Против учениците на училиштата за средно образование кои не ги извршуваат одредените должности и ги кршат правилата на училишниот живот се применуваат педагошки мерки.

Член 109

Педагошки мерки што се применуваат против учениците од претходниот член се: усна опомена, писмена опомена, укор и отстранување на ученикот од училиштето до крајот на учебната година со или без право на премин во друго училиште, а со право на полатање вонредни испити во истото или во друго училиште.

Член 110

Со статутот на училиштето се утврдуваат органите за покренување и водење постапка и за изрекување на педагошките мерки од претходниот член.

Член 111

Педагошката мерка отстранување од училиштето може да се примени спрема учениците кои:

- ја загрозуваат личноста на учениците, наставниците и другите граѓани и потешко ги повредуваат правилата на училишниот живот и работа;
- ги повторуваат повредите на училишните правила за кои им биле изречени правосилни педагошки мерки;

— неоправдано изостануваат од часовите на наставата и производната работа;

— со правосилна пресуда се осудени за извршување на кривично дело.

Со статутот на училиштето се определува бројот на неоправданите изостаноци што повлекуваат примена на педагошката мерка отстранување од училиштето.

Ученикот, спрема кој е изречена педагошката мерка отстранување од училиштето до крајот на учебната година со право на премин во друго училиште, училиштето во кое тој сака да премине е должно да го прими.

Член 112

Пред изрекувањето на педагошката мерка отстранување од училиштето, ученикот мора да биде комисијски писмено сослушан.

Член 113

За изречената педагошка мерка отстранување од училиштето на ученикот му се издава писмено решение кое се доставува и до неговиот родител односно старател.

Против решението од претходниот став ученикот и неговиот родител и старател, како и ученичката заедница можат да изјават жалба до општинскиот совет надлежен за работите на образованието, во рок од три дена од денот на приемот на решението.

Жалбата му се предава на органот на училиштето што го донел решението за отстранување, кој е должен во рок од осум дена да ја разгледа и, доколку не го измени објаленото решение, жалбата со сите списи да ја достави до органот од претходниот став, кој е должен да донесе решение по жалбата во рок од 15 дена.

Жалбата го одлага извршувањето на решението за отстранување на ученикот.

Член 114

Изречените педагошки мерки важат само за учебната година во која се изречени.

За повредата на училишните правила за време на летниот распуст, педагошките мерки се применуваат во наредната учебна година.

Член 115

По молба од ученикот, неговиот родител или старател и по предлог од ученичката заедница односно по службена должност изречената мерка може да се ублажи односно укине.

Решение за ублажување односно укинување на педагошката мерка донесува органот што ја изрекол мерката.

Член 116

Поблиски прописи за пофалбите, наградите и педагошките мерки донесува републичкиот секретар за образование, наука и култура.

5. Вонредни ученици

Член 117

Училиштата за средно образование, покрај редовните, можат да имаат и вонредни ученици.

Вонредни ученици се лицата кои се пријавиле за полагање на вонредни испити од член 75 на овој закон.

Член 118

На вонредните ученици училиштето им помага во подготвувањето на вонредните испити преку настава, семинари, курсеви, консултации, дописно школување со наставни средства, реквизити и сл.

На вонредните ученици може да им се одобри да ја посетуваат наставата од некои или сите предмети односно практичната настава ако нивното присуство не и пречи на редовната образовно-воспитна работа во класот.

Со статутот или друг општ акт на училиштето се определува начинот и условите за укажување помош во подготвувањето на испит на вонредните ученици.

Член 119

Ученик на училиште за средно образование може во текот на учебната година да има истовремено својсто на редовен и вонреден ученик во училиштата од различен вид. Ако се утврди дека наставниот план и програма на училиштето во кое ученикот е редовен и наставниот план и програма на училиштето во кое ученикот е вонреден предвидува исти предмети и наставни содржини, ученикот се ослободува од полагање на вонредни испити по тие предмети и содржини. Во тој случај успехот по тие предмети постигнат во редовното школување на ученикот му се смета како успех постигнат во вонредното школување.

VI. НАСТАВНИЦИ

Член 120

Наставниците на училиштата за средно образование изведуваат настава и вршат други работи во врска со образовно-воспитната дејност на училиштето.

Во вршењето на образовно-воспитната дејност на училиштето покрај наставниците, учествуваат и училишни соработници кои ги вршат работите на стручните служби во училиштето (педагошко-психолошки, здравствено-социјални, библиотечни, лабораториски и др.) и учествуваат во изведувањето на наставата како лаборанти, демонстратори и сл.

Член 121

Наставници во училиштата за средно образование можат да бидат лица кои завршиле соодветна група за образование на наставници на: факултет, висока школа, уметничка академија.

За предметите за кои на високошколските установи од претходниот став нема организирана група за образование на наставници, наставници можат да бидат лица кои имаат соодветно високошколско образование.

По исклучок, практична настава, настава по општотехничко образование, физичко, ликовно и музичко воспитување и домаќинство можат да изведуваат и лица што завршиле соодветна група за образование на наставници на виша школа односно педагошка академија или на друг начин се здобиле со виша стручна спрема.

Наставници во специјалните училишта за средно образование можат да бидат лица кои ги исполнуваат условите од претходните ставови и имаат специјална школска спрема за работа во соодветниот вид на специјално училиште.

Со нормативите од член 143 став 2 на овој закон поблиску се определува профилот и образованието што треба да го имаат наставниците според видот на училиштето во кое изведуваат настава.

Покрај стручно-педагошката спрема од претходните ставови, наставниците со својата работа и живот, со општествените, карактерните и моралните особини треба да даваат гаранција за остварување целта на воспитувањето и образованието.

Член 122

Во училиштата и паралелките, во кои наставата се изведува на јазиците на другите југословенски народи односно народности, наставник може да биде лице кое, покрај условите од претходниот член, е оспособено за изведување на настава на тие јазици.

Член 123

Задолжителното работно време на наставниците во училиштата за средно образование, во рамките на 42-часовна работна недела определена со општите прописи за работните односи, опфаќа изведување на наставата и вршење на воннаставни активности како што се: подготвување за наставна и друга работа, изведување на дополнителна и додатна настава за учениците, спроведување испити за редовните ученици, раководење со паралелка, прегледување писмени и други задачи на учениците, помагање во слободните активности, индивидуална и групна консултација со родителите и учениците, раководење со производната работа и феријалната практика на учениците и со училишната кујна, дневниот престој на учениците и други воннаставни активности.

Неделниот број на наставните часови и часовите за воннаставни активности на наставниците во училиштата за средно образование се уредува со статутот на училиштето според видот на наставата и обемот на воннаставните активности.

Член 124

Наставниците на училиштата за средно образование имаат право и должност стручно и педагошки да се усовршуваат, да го следат развојот на научните дисциплини, да ги продлабочуваат своите стручни знаења и да владеат со најновите образовно-воспитни методи и употребата на современите наставни средства.

За стручно и педагошко усовршување на наставниците установите за образование на наставници и органи на просветно-педагошката служба се должни да организираат курсеви, семинари и други форми.

За наставниците од член 120 став 2 на овој закон се организираат и посебни курсеви, семинари и други форми на педагошко усовршување.

Наставниците се должни да ги посетуваат курсевите, семинарите и другите форми за стручно и педагошко усовршување на кои ќе бидат повикани.

Средства за работа на курсевите, семинарите и другите форми за стручно и педагошко усовршување на наставниците се обезбедуваат на начин на кој се обезбедуваат средствата за редовната дејност на училиштата во кои наставниците изведуваат настава.

Поблиски прописи за организацијата и работата на курсевите и семинарите и другите форми за стручно и педагошко усовршување на наставниците во училиштата за средно образование донесува републичкиот секретар за образование, наука и култура.

VII. ПЕДАГОШКА ЕВИДЕНЦИЈА

Член 125

Во училиштата за средно образование се води единствена педагошка евиденција.

Член 126

За учењето и поведението во одделни класови, училиштата за средно образование на учениците им издаваат ученички книшки.

На учениците што го завршиле школувањето и го положиле завршниот испит, училиштата за средно образование им издаваат свидетелство за положен завршен испит.

Член 127

Ученичките книшки и свидетелства што ги издаваат училиштата за средно образование имаат карактер на јавна исправа.

Ученичките книшки и свидетелствата, покрај другите податоци, задолжително содржат и број и датум на актот со кој училиштето е верифицирано (член 149).

Член 128

Педагошката евиденција во училиштата и паралелките за средно образование во кои образовно-воспитната работа се изведува на јазиците на другите југословенски народи односно народности се води на јазикот на соодветната националност.

Матичната книга на учениците, ученичките книшки и свидетелствата во овие училишта и паралелки од претходниот став се водат односно издаваат на македонски јазик и јазикот на соодветната националност.

Член 129

Ученичките книшки и свидетелства се издаваат во уникат.

Во случај издадената ученичка книшка односно свидетелство да се загуби или уништи, училиштата за средно образование издаваат дупликат на ученичка книшка односно свидетелство кој на полно го заменува уникатот.

Член 130

Податоците за кои се води педагошка евиденција, формите на евиденцијата како и формите и содржината на ученичките книшки и свидетелства во училиштата за средно образование ги пропишува републичкиот секретар за образование, наука и култура.

VIII. СПЕЦИЈАЛНИ УЧИЛИШТА И ДРУГИ УСТАНОВИ И ФОРМИ ЗА СПЕЦИЈАЛНО СРЕДНО ОБРАЗОВАНИЕ

Член 131

Специјалните училишта и други установи и форми за специјално средно образование ја остваруваат целта на образованието и воспитувањето и ги извршуваат задачите на средното образование, определени со овој закон, во согласност со можностите на младинците со пречки или недостатоци во физичкиот или психичкиот развој, а особено:

— на младинците со пречки и недостатоци им даваат соодветно стручно образование, ги насочуваат, подготвуваат и оспособуваат за самостоен живот и работа во занимања што најмногу им одговараат на нивните склоности и психофизички можности;

— се грижат за отстранување или ублажување на пречките и недостатоците;

— им помагаат на родителите и старателите во правилното воспитување на младинците со пречки или недостатоци и за таа цел организираат разни форми на соработка;

— соработуваат со установите за медицинска рехабилитација на младинците со пречки.

Член 132

Специјалните училишта за средно образование се организираат како училишта за занимања, а можат да се организираат и други видови училишта и форми за средно образование.

Стручно-практичната настава за учениците во специјалните училишта за средно образование се организира во училиштата (специјализирани работилници) или во други организации и установи.

Член 133

Во специјалните училишта за средно образование се примаат младинци со пречки и недостатоци што завршиле специјално или редовно основно училиште и не се постари од 18 години.

За лицата што завршиле специјално или редовно основно училиште, а се постари од 18 години, специјалното училиште за средно образование може да организира посебни паралелки во кои се изведува настава според посебен наставен план и програма.

Член 134

За младинците со пречки и недостатоци што поради природата на пречките или недостатоците во нивниот физички или психички развој не можат да ја следат наставата за здобивање со стручно образование, специјалното училиште за средно образование може да организира посебни паралелки за работно оспособување, во кои наставата се изведува според посебен наставен план и програма.

Член 135

Специјалното средно образование и воспитување на младинците со пречки или недостатоци може да се организира и во специјални установи (заводи) со два или повеќе степени на специјално образование и воспитување (предучилишно, основно, средно).

Член 136

За одредени видови специјално образование и воспитување можат да се организираат специјални паралелки или групи во состав на редовните училишта и други установи и организации за средно образование, како и во состав на здравствени и социјални установи.

Специјалните паралелки односно групи при здравствените и социјалните установи им овозможуваат на младинците со пречки што се сместени во нив редовно воспитување и образование додека трае потребата од нивно задржување во овие установи.

Член 137

Во специјалните училишта и други установи и организации за средно образование се примаат младинци што се категоризирани и евидентирани според видот на пречките и недостатоците.

Категоризацијата и евиденцијата на младите со пречки и недостатоци ја врши односно води општинскиот орган на управата надлежен за работите на здравството и социјалната заштита, врз основа на наод и мислење што ги прибавува од стручна комисија.

Стручната комисија ја формира општинскиот орган на управата надлежен за работите на социјалната заштита.

Поблиски прописи за категоризација на младинците со пречки и недостатоци и нивното примање во специјалните училишта донесува републичкиот секретар за здравство и социјална политика во согласност со републичкиот секретар за образование, наука и култура.

Член 138

Општинскиот орган на управата, надлежен за работите на социјалната заштита, е должен младинците со пречки и недостатоци што се категоризирани и евидентирани навреме да ги упати во соодветно специјално училиште или друга установа за средно образование и да се грижи за нивното уредно посетување на училиштето.

Член 139

Наставата во специјалните училишта и други установи за средно образование се изведува според посебни наставни планови и програми што се донесуваат на начин и по постапка определени со член 33—43 од овој закон.

Наставниот план и програма имаат општ и посебен дел.

Општиот дел ги опфаќа наставните предмети што се однесуваат на општото и стручното образование на учениците.

Посебниот дел ги опфаќа предметите што се потребни за отстранување, поправање и ублажување на соодветниот вид пречки во физичкиот или психичкиот развој на учениците.

Наставниот план и програма треба да се прилагодат кон видот и степенот на недостатоците во физичкиот или психичкиот развој на учениците.

Член 140

Образованието и воспитувањето на учениците во специјалните училишта и други установи за средно образование се организира по паралелки односно групи на ученици, така што да им овозможи на наставниците и другите стручни работници непосредна индивидуална работа со учениците.

Бројот на учениците во паралелките односно групите во специјалните училишта и други установи за средно образование го пропишува републичкиот секретар за образование, наука и култура.

Член 141

Во специјалните училишта и другите установи за средно образование се употребуваат посебни учебници што ги одобрува републичкиот секретар за образование, наука и култура.

IX. ОСНОВАЊЕ, ПРОМЕНА НА СТАТУСОТ И ПРЕСТАНОК НА УЧИЛИШТАТА ЗА СРЕДНО ОБРАЗОВАНИЕ

1. Основање

Член 142

Училиштата за средно образование ги основаат работните и други организации, здруженија и општествено-политичките заедници.

Училиштите за средно образование можат заеднички да основаат два или повеќе основачи.

Кога училиштите основаат два или повеќе основачи, односот на основачите се регулира со договор. Правата и должностите на основач спрема училиштето непосредно ги врши еден од основачите, определен со договорот.

Член 143

При основањето на ново училиште можат да се организираат сите класови одеднаш или постепено, што се утврдува со актот за основање.

Член 144

Училиштите за средно образование може да се основаат ако постои доволен прилив на ученици и ако се обезбедени потребните услови за нормална и успешна работа на училиштето, и тоа:

- соодветна училишна зграда и други придружни објекти;
- потребен број квалификуван наставнички кадар за изведување на образовно-воспитната работа (член 120);
- разработени основи на наставниот план и програма за тој вид училиште (член 40);
- потребна опрема, наставни средства, учебничка и наставничка библиотека, кабинети, работилници, стопанства и други училишни објекти;
- потребни средства за финансирање на образовно-воспитната дејност на училиштето;
- обезбедена хигиенско-техничка заштита на учениците.

Условите од претходниот став поблиску се определуваат со нормативи за одделни видови училишта за средно образование што ги донесува републичкиот секретар за образование, наука и култура.

Член 145

Актот за основање на училиште за средно образование, покрај елементите утврдени со општите прописи за установите, треба да содржи податоци за видот на училиштето, одредби за траењето на школувањето, одредби дали училиштето почнува со работа со сите или со одделни класови и за подготовките за почеток со работа на училиштето.

Член 146

Подготовките за почеток со работа на училиштето ги врши матичната комисија што ја именува основачот со актот за основање или со друг акт. Матичната комисија го врши уписот на првите ученици и ги прима на работа првите наставници на училиштето под условите и по постапката пропишани со овој закон.

Матичната комисија престанува со работа откако ќе прими на работа пет наставници.

Член 147

Во училиштата за средно образование може да се врши експериментирање со нови методи на работа и користење на современи наставни средства во изведувањето на наставата како и во воспитно-образовната структура на училиштето, проверување успехот на учениците и други прашања од областа на образованието и воспитувањето.

За експериментирањето од претходниот став одлучува органот определен во статутот на училиштето.

Ако експериментирањето е условено со отстапување од разработените основи на наставните планови и програми (член 40 од овој закон) и прописите за организација и работа на училиштата за средно образование, одобрение за отстапувањето дава републичкиот секретар за образование, наука и култура.

Член 148

За да се овозможи хоспитирање на студентите што се подготвуваат за наставнички позив, училиштето за средно образование и установата за образование на наставници можат да се спогодат училиштето и одделни негови паралелки да служат како вежбални на установата за образование на наставници.

Член 149

Установите за средно образование од другите републики можат да организираат образовно-воспитна дејност на територијата на СР Македонија доколку ги исполнуваат условите утврдени со овој закон и имаат согласност од републичкиот секретар за образование, наука и култура.

2. Верификација**Член 150**

Новооснованото училиште за средно образование односно негов отсек, насока или клас, можат да почнат со работа откако републичкиот секретар за образование, наука и култура со решение ќе утврди дека се исполнети условите од член 143 на овој закон (верификација).

Новооснованото училиште за средно образование односно негов отсек, насока или клас, почнува со работа на 1 септември.

Основачот на училиштето, секторот, насоката или класот е должен најмалку 6 месеци пред почнувањето со работа да поднесе барање, со потребната документација, до органот од став 1 на овој член за поведување на постапка за верификација.

Трошоците во постапката за верификација ги сноси основачот.

Решението за верификација се објавува во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

Против решението со кое се одбива верификацијата училиштето и основачот имаат право на жалба до Извршниот совет во рок од 15 дена од приемот на решението.

Член 151

Републичкиот секретаријат за образование, наука и култура врши постојан увид во исполнувањето на условите за работа на училиштата за средно образование (член 143).

Ако Републичкиот секретаријат за образование, наука и култура утврди дека одделно училиште за средно образование односно негов отсек, насока или клас што е верифициран престанало да исполнува еден или повеќе од пропишаните услови од член 143 на овој закон, ќе го повика училиштето и неговиот основач во определен рок да преземаат мерки за отстранување на недостатоците.

Доколку недостатоците не се отстранат во одредениот рок, републичкиот секретар за образование, наука и култура ќе донесе решение за укинување на верификацијата и за губење правото на училиштето да дава општопризнато средно образование. Во овој случај се применуваат одредбите од член 149 став 6 од овој закон.

Член 152

Ако со правосилно решение се утврди дека не се исполнети пропишаните услови за работа на училиштето и поради тоа е укината верификацијата, училиштето може да продолжи со работа само како установа односно организација за средно образование, која не дава општопризнато средно образование (дел III од овој закон).

Во случаите од претходниот став училиштето и основачот се должни на учениците кои сакаат да се здобијат со општопризнато средно образование да им обезбедат запишување или полагање вонреден испит за класот во кој се запишани во најблиското верифицирано училиште од ист вид и да ги снесат трошоците за полагањето на испитот.

За обврските од претходниот став основачот и училиштето одговараат солидарно.

3. Промена на статусот**Член 153**

Училиштето за средно образование може да го промени својот статус на начин и под условите определени со општите прописи за установите.

Кога училиштето за средно образование го основала работна или друга организација, актот на органот на управување на училиштето, со кој се одлучува за промена на статусот, подлежи на согласност од собранието на општествено-политичката заедница.

На промената на статусот на училиштето сходно се применуваат одредбите на член 149 и 151 од овој закон.

4. Престанок**Член 154**

Училиштето за средно образование престанува ако повеќе не постои потреба од дејноста што ја врши во случаите на член 150 од овој закон како и во други случаи определени со општите прописи за установите.

Актот за престанок на училиштето го донесува основачот. Основачот кој има намера да донесе акт за престанок на училиштето затоа што повеќе не постои потреба од дејноста што ја врши училиштето, ќе прибави претходно мислење од општинското собрание на чие подрачје е седиштето на училиштето од работната заедница на училиштето и од други заинтересирани органи и организации.

Со актот за престанок на училиштето ќе се определи дали училиштето ќе престане наеднаш или постепено со престанување на уписот во I клас, така што училиштето наполно ќе престане кога школувањето ќе го заврши последната генерација запишана во училиштето.

Член 155

Кога училиштето престанува наеднаш, основачот е должен на учениците што се школуваат во училиштето да им обезбеди продолжување на школувањето во најблиското верифицирано училиште од ист вид.

Член 156

Со актот за престанок на училиштето, покрај другото, се определува денот на престанокот, кој по правило, се совпаѓа со крајот на учебната година, учебната година од која престанува уписот на учениците во I клас, како и натамошното управување со имотот со кој управувало училиштето и чувањето на училишната документација.

Член 157

Ако општинското собрание утврди дека задачите на училиштето за средно образование определени со член 2 од овој закон не се остваруваат во воспитно-образовниот процес, може да покрене постапка за престанок на училиштето. Постапката за престанок на училиштето ја покренува надлежниот орган на општинското собрание. Во тој случај се применуваат одредбите на член 149 став 6 и член 151 став 2 и 3 на овој закон.

5. Регистрирање

Член 158

Основањето, промената на статусот и престанокот на училиштата за средно образование се запишува во регистарот на установите што го води надлежниот окружен стопански суд.

Со регистрирањето училиштето се здобива со својство на правно лице.

Покрај запишувањето во регистарот од претходниот став, верифицираните училишта за средно образование се запишуваат и во посебен регистар на верифицирани училишта што даваат општо-признато средно образование кој, како јавна книга, го води Републичкиот секретаријат за образование, наука и култура.

Републичкиот секретаријат за образование, наука и култура по службена должност ќе го брише од регистарот од претходниот став училиштето што повеќе не ги исполнува условите од член 143 на овој закон, или што ќе престане да врши верифицирана образовно-воспитна дејност.

Извод од регистарот на верифицирани училишта за средно образование се објавува во „Службен весник на СРМ“ во месец мај секоја година.

X. САМОУПРАВУВАЊЕ ВО УЧИЛИШТАТА ЗА СРЕДНО ОБРАЗОВАНИЕ

Член 159

Целокупниот живот и работа на училиштата за средно образование, вклучувајќи ја и наставата, се засновува врз принципите на самоуправувањето.

Член 160

Во училиштата за средно образование самоуправувањето го остваруваат работните луѓе како членови на работната заедница и учениците.

Членовите на работната заедница и учениците ги определуваат прашањата по кои одлучуваат непосредно и му доверуваат определени функции на управување на советот на училиштето, а определени извршни функции на нему одговорните колегијални и индивидуални органи што ги избира советот.

Во советот на училиштето учениците учествуваат со една третина од вкупниот број членови на советот.

Членовите на советот на училиштето можат да бидат избрани најмногу на четири години.

Член 161

Во управувањето со училиштата за средно образование во работата од посебен општествен интерес учествуваат и заинтересираните граѓани и претставници на заинтересираните организации и на општествената заедница (претставници на општествената заедница).

Со статутот на училиштето ќе се определи бројот на претставниците на општествената заедница, кои организации и органи и во каков број избираат, делегираат односно именуваат претставници на општествената заедница.

Кога училиштето за средно образование го основала Републиката, претставниците на општествената заедница од редот на граѓаните ги именува Собранието на СР Македонија.

Член 162

Како работи од посебен општествен интерес во смисла на овој закон се сметаат особено:

1. донесување статутот на училиштето;
2. утврдување на наставниот план и програма на училиштето (член 41);
3. донесување на планови и програми за работа и развиток на училиштата;
4. донесување на финансиски план и завршна сметка;
5. претресување на општите прашања од животот и работата на учениците, работата и резултатите на учениците и усогласување дејноста на училиштето со потребите на средината во која работи училиштето;
6. одлучување за примена на педагошката мерка отстранување на ученици од училиштето;
7. одлучување за промена на статусот, како и проширување и промена на дејноста на училиштето;
8. именување членови на конкурсната комисија и донесување одлука за именување и разрешување на инокосниот извршен орган (директор) на училиштето;
9. именување на работници на раководни места.

Член 163

Директорот на училиштето го именува, врз основа на јавен конкурс, советот на училиштето, по предлог од конкурсната комисија, а во согласност со собранието на општината на чие подрачје се наоѓа седиштето на училиштето, а за училиште основано од Републиката во согласност со Извршниот совет.

Член 164

Конкурсот за именување на директор го распишува и спроведува конкурсната комисија која се образува во училиштето.

Конкурсната комисија се состои од 6 члена, од кои 3 члена именува советот на училиштето, а другите 3 члена ги именува надлежниот орган на општината на чие подрачје е седиштето на училиштето, а за училиште основано од Републиката — Извршниот совет.

Член 165

Советот на училиштето за средно образование може, по барање од членовите на работната заедница, да го разреши директорот од должност и пред истекот на времето за кое е именуван ако не ги извршува задачите што му се доверени со законот, статутот и другите општи акти на училиштето. При разрешувањето на директорот сходно се применува постапката пропишана за именување на директорот.

XI. ЗДРУЖУВАЊЕ НА УЧИЛИШТАТА И ДРУГИ ФОРМИ НА СОРАБОТКА

Член 166

За остварување на задачите предвидени со одредбите на член 15 од овој закон училиштата за средно образование можат да образуваат заедници по видови на училишта и врз територијален принцип.

Заедниците на училиштата за средно образование им даваат стручни мислења и предлози на над-

лежните органи, учествуваат во подготвувањето и разработката на наставните планови и програми, во утврдувањето на потребите и приоритетноста на издавањето на учебници, изработката на нормативи за одделни видови училишта, утврдувањето на програмите за развиток на училиштата за средно образование и друго.

Член 167

Актот за основање на заедница на училиштата го донесува основачкото собрание што го сочинуваат претставници на работните заедници на училиштата.

Во актот за основање се определуваат задачите, организацијата и начинот на финансирање на заедницата.

Заедницата има својство на правно лице.

Заедницата има статут што го донесува највисокиот орган на управување на заедницата.

Статутот на заедницата на училиштата за територијата на Републиката, пред конечното донесување, му се поднесува на разгледување на Собранието на СР Македонија.

ХП. ПРАВА И ДОЛЖНОСТИ НА ОПШТЕСТВЕНО-ПОЛИТИЧКАТА ЗАЕДНИЦА НА ОСНОВАЧОТ И НА ЗАЕДНИЦИТЕ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

Член 168

Републичкиот секретар за образование, наука и култура има право, до одлуката на Уставниот суд, да го запре извршувањето на статутот и општите акти на училиштето за средно образование основано од Републиката, ако се во спротивност со Уставот или со законите.

Член 169

Стручен надзор над работата на училиштата за средно образование вршат органите на просветно-педагошката служба, според посебните прописи.

Член 170

Правата и должностите на основачот спрема училиштето се регулираат со договор во согласност со одредбите на овој закон и Основниот закон за установите.

Член 171

Правата и должностите на заедниците на образованието спрема училиштата за средно образование се регулираат согласно со прописите за финансирање на образованието и воспитувањето.

Дел трети

ДРУГИ УСТАНОВИ И ОРГАНИЗАЦИИ ЗА СРЕДНО ОБРАЗОВАНИЕ НА ВОЗРАСНИТЕ

Член 172

Под условите определени со овој закон граѓаните можат со средно образование да се здобиваат и во:

- работничките и народните универзитети;
- центрите за образование на работниците при работните организации;
- заводите за запослување и други специјализирани установи.

Организациите од претходниот став можат непосредно да ја организираат целокупната образовно-воспитна дејност што се остварува во одделни видови училишта за средно образование или да вршат подготвување на слушателите за полагање испити во училиштата.

Член 173

Кога средното образование се организира во организациите од претходниот член за потребите на определени работни и други организации, или во нивни асоцијации, самоуправувањето на организа-

циите за средно образование се организира на начин и во обем утврден со статутот на соодветната работна организација. Притоа на организацијата за средно образование не треба да се намалат самоуправните права што произлегуваат од образовно-воспитната функција.

Член 174

Организациите од член 171 кои непосредно ја организираат целокупната образовно-воспитна дејност, можат на слушателите да им даваат свидетелства за општопризнато средно образование ако:

1. образовно-воспитната дејност ја организираат во посебни организации на здружен труд (наставни единици) одделно од другите дејности;

2. наставните единици од претходната точка ги исполнуваат условите предвидени со овој закон за основање и работа на училиштето и се верифицирани според постапката за верификација на училиштата;

3. во својата работа се придржуваат за одредбите на овој закон што се однесуваат на теоретската и практичната настава, дополнителната настава, слободните активности, производната работа, феријалната практика, оценувањето, напредувањето и другите права и должности на учениците, испитите, учебната година, наставниците и педагошката евиденција што важат за училиштата.

Член 175

Организациите од член 171 на овој закон, што вршат подготвување на слушателите за полагање испити во училиштата за средно образование, можат да организираат и одделни делови на образовно-воспитниот процес (теоретска настава, практична настава, производна работа и друго).

Член 176

Работните организации можат за своите работници да организираат разни форми на средно образование заради оспособување за работа на одделни работни места.

Лицата што се здобиле со средно образование од претходниот став можат да се здобијат со општопризнато средно образование под услов да завршиле основно училиште, во работен однос да поминале во занимањето најмалку онолку време колку што трае школувањето во училиштето за тоа занимање и да положат стручен испит за тоа занимање според одредбите на член 82 од овој закон.

Член 177

Настава за подготвување на одделни наставно-воспитни области за средно образование може да се организира и преку радиото, телевизијата, печатот и други средства за јавни информации.

Член 178

Наставата во установите и организациите за средно образование на возрасните кои се верифицирани се изведува според посебни наставни планови и програми, кои се донесуваат согласно одредбите на член 38, 40 и 41 од овој закон.

Член 179

На лицата што се школуваат по пат на дописно школување установата и организацијата за средно образование на возрасните им определува соодветна учебничка литература, во утврдени рокови им доставува писмени предавања и редовно им испраќа соодветни серии на задачи од теоретски и практичен карактер.

Покрај литературата, предавањата и задачите од претходниот став, установата и организацијата на слушателите им доставува и методски упатства за учење и изработка на задачите и на определен начин ги известува за прегледот и исправките на

нивните задачи со општи и поединечни забелешки. Установата односно организацијата, за лицата од претходниот став организира консултации и вежби.

По завршувањето на наставата, лицата што се школувале по пат на дописно школување полагаат вонредни испити во соодветни верифицирани училишта и други установи за средно образование, според наставните планови и програми од член 177 на овој закон.

Член 180

Траењето на школувањето во верифицираните установи и организации за средно образование на возрастите се определува со наставните планови и програми од член 177 на овој закон.

Во однос на оценувањето, напредувањето и полагањето на испитите и правата и должностите на слушателите се применуваат одредбите на овој закон што се однесуваат на редовните ученици.

Член 181

Слушателите во верифицираните установи и организации за средно образование на возрастите на крајот на школувањето полагаат завршен испит под условите и на начин пропишан за полагање завршни испити од редовните ученици.

На слушателите што го положиле завршниот испит им се издава свидетелство за положен завршен испит, кое дава исти права како и свидетелството за положен завршен испит на редовните ученици.

Дел четврти

УЧЕНИЧКИ ДОМОВИ

Член 182

За сместување, исхрана и задоволување на другите воспитно-образовни потреби на учениците во училиштата за средно образование се основаат ученички домови.

Дејноста на ученичките домови е од посебен општествен интерес.

Член 183

Ученичкиот дом:

- на учениците им обезбедува сместување, правилна исхрана, нега, хигиенски и други услови потребни за нивен нормален развиток и работа;
- ги остварува воспитно-образовните задачи врз основа на соодветна програма и во согласност со современите педагошки принципи;
- го поттикнува и овозможува развивањето на разновиден културен, забавен и спортски живот на учениците;
- се грижи учениците редовно да ја следат наставата и да го совладуваат наставниот материјал;
- кај учениците развива културни, хигиенски и работни навики и свест за активно учество во акциите на домот, во работата на општествените организации и во општествениот и културниот живот на средината во која живеат.

Член 184

До колку со овој закон не е поинаку определено, во однос на организацијата и работата на ученичките домови се применуваат општите прописи за установите.

Член 185

Ученичките домови можат да се основаат како самостојни и самоуправни работни организации (установи) или како организации на здружен труд во состав на училиштата за средно образование.

Член 186

Во однос на самоуправањето во ученичките домови сходно се применуваат одредбите од член 158 до член 163 на овој закон.

Кога ученичкиот дом се основа во состав на училиште за средно образование, самоуправањето во ученичкиот дом се регулира на начин и во обем утврден со статутот на училиштето.

Статутот на ученичкиот дом го потврдува сообраќањето на општината на чие подрачје е седиштето на ученичкиот дом, а статутот на ученички дом основан од Републиката го потврдува Собранието на СР Македонија.

Член 187

Во остварувањето на своите задачи ученичкиот дом соработува со родителите на учениците, со училиштата, со работните и други организации.

Член 188

Воспитно-образовната работа во ученичките домови ја вршат воспитачи.

Воспитачи во ученичките домови можат да бидат лица кои ги исполнуваат условите за наставник во училиштата за средно образование, пропишани со овој закон.

Воспитачите се должни воспитната работа да ја изведуваат според програмата за воспитно-образовната работа во ученичките домови, како и според општите педагошки принципи за воспитување на младината.

Основите на програмата за воспитно образовната работа во ученичките домови ги пропишува Републичкиот завод за унапредување на школството.

Воспитачите се должни да соработуваат со родителите на учениците, наставниците на училиштата за средно образование и соодветните организации со цел за унапредување на воспитно-образовниот процес.

Воспитачите и другите работници во ученичкиот дом мораат да бидат редовно, а најмалку два пати годишно лекарски прегледани.

Задолжителното работно време на воспитачите во ученичките домови изнесува 42 часа неделно.

Член 189

За пофалбите, наградите и педагошките мерки се применуваат одредбите што ги пропишува републичкиот секретар за образование, наука и култура.

Член 190

Средствата за основање и работа на ученичките домови се обезбедуваат согласно посебните прописи за финансирањето на образованието и воспитувањето.

За користење на услугите во ученичкиот дом, учениците со свои уплати подмируваат дел на трошоците на домот.

Висината на уплатите се определува со општ акт на ученичкиот дом во согласност со статутот.

Член 191

Стручен надзор над воспитно-образовната работа во ученичките домови вршат органите на просветно-педагошката служба, според посебните прописи.

Дел петти

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 192

Постојните училишта и други установи и организации за средно образование (училишта за квалификувани работници, техничките и другите училишта за стопанството и јавните служби, уметничките училишта и гимназиите) како и ученичките домови ќе ја усогласат својата организација и работа со одредбите на овој закон во рок од една година по влегувањето во сила на овој закон.

Во рокот од претходниот став постојните училишта и другите установи и организации за средно образование, кои даваат општопризнато средно образование, се должни да поднесат барање за повторна верификација според одредбите на член 149 од овој закон, без оглед на тоа кога се основани. Во спротивно, по истекот на овој рок, губат право да издаваат свидетелства и други јавни исправи за општопризнато средно образование.

Републичкиот секретар за образование, наука и култура во рок од 6 месеци, од влегувањето во сила на овој закон ќе донесе нормативи согласно член 143 став 2.

Член 193

На лицата кои до истекот на рокот од претходниот член се здобиле со образование во некое од постојните училишта и други установи и организации според наставниот план и програма што бил одобрен од надлежен орган, им се признава средно образование во смисла на овој закон.

Член 194

Учениците и слушателите на постојните училишта и други установи и организации за средно образование чие школување на денот на влегувањето во сила на овој закон е во тек, ќе го продолжат школувањето според досегашните наставни планови и програми. Во се друго на нив се применуваат одредбите на овој закон.

Учениците и слушателите кои до денот на влегувањето во сила на овој закон го завршиле завршниот клас или на тој ден го учат завршниот клас, завршниот испит ќе го полагаат според досега важечките прописи, но најдоцна до крајот на учебната 1970/71 година.

Член 195

Наставниците на училиштата за средно образование и воспитачите на ученичките домови кои на денот на влегувањето во сила на овој закон се во постојан работен однос, а во однос на школската спрема не ги исполнуваат условите пропишани со член 120 и 187 став 2 од овој закон, се должни во рок од 3 години по влегувањето во сила на овој закон да ги исполнат тие услови. Во спротивно губат право да изведуваат наставно-воспитна работа во училиштата за средно образование.

Наставниците и воспитачите од претходниот став, кои на денот на влегувањето во сила на овој закон имаат работен стаж повеќе од 30 години (мажи) односно 25 години (жени) се ослободуваат од обврската од претходниот став.

Член 196

Ако во високошколските установи не е организирана соодветна група за образование на наставници по практична настава, додека таква група не се организира, практична настава можат да изведуваат и лица што завршиле соодветно училиште за средно образование.

Ако во високошколските установи не е организирана група за образование на наставници по одбрана и заштита, додека таква група не се организира, настава по одбрана и заштита можат да изведуваат и лица што имаат најмалку средно образование и завршиле школа за офицери во Југословенската народна армија.

Наставата по одбрана и заштита од претходниот став имаат право да ја изведуваат наставниците најмногу една година повеќе од времето на школувањето на новоформираната група.

Член 197

Наставниците во училиштата за средно образование и воспитачите во ученичките домови кои не завршиле соодветна група за образование на наставници, односно не се здобиле со педагошко образование, се должни да посетуваат посебни семинари за педагошко совршување во смисла на член 123 од овој закон.

Член 198

Постојните училишта за средно образование, во кои се образуваат наставници, постапно ќе престанат да ја вршат оваа дејност така што од учебната

1970/71 година нема да вршат запишување на ученици во први клас за подготвување на наставници и, доколку не се определат за вршење на друг вид образовно-воспитна дејност, постапно ќе престанат со работа.

Член 199

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престануваат да важат:

— Законот за гимназијата („Службен весник на СРМ“ бр. 31/65 и 9/68);

— одредбите од Законот за организацијата на училиштата во кои наставата се изведува на јазиците на народностите — национални малцинства („Службен весник на НРМ“ бр. 24/61 и „Службен весник на СРМ“ бр. 14/65) кои се однесуваат на училиштата за средно образование;

— одредбите од Законот за специјалните училишта („Службен весник на НРМ“ бр. 11/61 и „Службен весник на СРМ“ бр. 14/65) кои се однесуваат на училиштата за средно образование, како и другите прописи кои се во спротивност со овој закон.

— одредбите на законот за учениците во стопанството, спротивни на овој закон („Службен весник на СРМ“ бр. 38/68).

Член 200

До донесувањето на поблиските прописи предвидени со овој закон, ќе се применуваат прописите што не се спротивни на одредбите на овој закон но најдоцна до почетокот на учебната 1971/72 година;

— Правилникот за оценувањето и напредувањето на учениците во гимназијата („Службен весник на НРМ“ бр. 16/60 и 40/60);

— Правилникот за пофалбите, наградите и дисциплинските мерки за учениците на гимназијата („Службен весник на СРМ“ бр. 7/67 и 16/67);

— Правилникот за полагањето на поправните, класните, дополнителните и вонредните испити во гимназијата („Службен весник на СРМ“ бр. 19/66);

— Правилникот за полагањето завршниот испит во гимназијата („Службен весник на НРМ“ бр. 3/60, 1/61 и 41/62);

— Правилникот за оценувањето и напредувањето на учениците во стручните училишта („Службен весник на НРМ“ бр. 2/61);

— Правилникот за оценувањето и напредувањето на учениците во учителските школи („Службен весник на НРМ“ бр. 2/61);

— Правилникот за полагањето на завршниот испит во учителските школи („Службен весник на НРМ“ бр. 1/61 и 41/62);

— Правилникот за полагањето на завршниот испит во техничките и другите стручни училишта за стопанството и јавните служби („Службен весник на НРМ“ бр. 1/61 и 41/62);

— Правилникот за полагањето на завршниот испит во училиштата за квалификувани и висококвалификувани работници („Службен весник на НРМ“ бр. 1/61 и 41/62);

— Правилникот за определување роковите за полагањето на завршниот испит во гимназијата („Службен весник на СРМ“ бр. 33/69);

— Правилникот за бројот на децата во паралелките односно групите на специјалните училишта („Службен весник на НРМ“ бр. 36/62);

— Правилникот за пофалбите, наградите и дисциплинските мерки за начинот на нивното применување во специјалните училишта („Службен весник на НРМ“ бр. 41/62);

— Правилникот за оценувањето и напредувањето на учениците во специјалните училишта („Службен весник на НРМ“ бр. 41/62).

Член 201

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

175.

Врз основа на член 6 од Законот за изменување и дополнување на Законот за републичките органи на управата („Службен весник на СРМ“ број 20/70), Законодавно-правната комисија на Собранието на Социјалистичка Република Македонија, на својата седница од септември 1970 година го утврди пречистениот текст на Законот за републичките органи на управата.

Пречистениот текст на Законот за републичките органи на управата ги опфаќа Законот за републичките органи на управата („Службен весник на СРМ“ бр. 17/65 и 27/65), Законот за изменување и дополнување на Законот за републичките органи на управата („Службен весник на СРМ“ бр. 16/67), Законот за измени и дополнувања на Законот за републичките органи на управата („Службен весник на СРМ“ бр. 16/69), Законот за дополнување на Законот за републичките органи на управата („Службен весник на СРМ“ бр. 5/70) и Законот за изменување и дополнување на Законот за републичките органи на управата („Службен весник на СРМ“ бр. 20/70), во кои е означено времето на влегувањето во сила на тие закони.

Претседател
на Законодавно-правната комисија,
Д-р **Владимир Митков**, с. р.

ЗАКОН

ЗА РЕПУБЛИЧКИТЕ ОРГАНИ НА УПРАВАТА

(Пречистен текст)

Член 1

Со одредбите на овој закон се утврдуваат републичките органи на управата и републичките органи и организации што вршат работи од интерес за Републиката и се определува нивниот делокруг.

1. РЕПУБЛИЧКИ ОРГАНИ НА УПРАВАТА И НИВЕН ДЕЛОКРУГ

1. Републички органи на управата

Член 2

Работите на републичката управа, во рамките на правата и должностите на Републиката, ги вршат овие републички секретаријати:

Републички секретаријат за народна одбрана;
Републички секретаријат за внатрешни работи;
Републички секретаријат за правосудство;
Републички секретаријат за образование, наука и култура;

Републички секретаријат за народно здравје и социјална политика;

Републички секретаријат за труд;

Републички секретаријат за финансии;

Републички секретаријат за индустрија и трговија; и

Републички секретаријат за земјоделство и шумарство.

Стручните и другите работи од областа на планирањето ги врши Републичкиот завод за општествено планирање.

Член 3

Работите на републичката управа што се од заеднички интерес за повеќе републички органи ги вршат овие републички органи на управата:

Комитет за туризам и угостителство;

Комитет за надворешна трговија; и

Комитет за физичка култура.

Член 4

Покрај републичките органи на управата од член 2 на овој закон, работите на републичката управа, во рамките на правата и должностите на Републиката, ги вршат и овие републички органи на управата:

Републичкиот завод за цени;

Републичката геодетска управа;

Републичкиот завод за урбанизам, станбени и комунални прашања.

2. Делоокруг

Член 5

Републичкиот секретаријат за народна одбрана ги врши работите што се однесуваат на: подготовките и мерките за организирање и мобилизирање на изворите и силите на Републиката за одбрана и заштита во случај на војна; организирањето и спроведувањето на мерките за заштита и спасување на населението и материјалните добра од елементарни и други несреќи; организирањето и спроведувањето на масовната подготовка и обука на населението; извршувањето на правата и обврските на граѓаните, државните органи, работните и други организации од областа на цивилната одбрана; ги следи, проучува, координира и контролира означените подготовки; укажува стручна помош на органите и организациите и ги усогласува плановите на цивилната одбрана со промените и потребите што честопати во мирновременскиот развиток на Републиката.

Член 6

Републичкиот секретаријат за внатрешни работи ги врши работите што се однесуваат на: јавната безбедност, државната безбедност и работите во врска со здружувањето на граѓаните, јавните собири, држењето и носењето на оружје и муниција, противпожарната заштита, државјанството, патните исправи за премин на државната граница, престолот на странците, личните карти, матичните книги, личните имиња, пријавувањето на живеалиштето и престојувалиштето.

Член 7

Републичкиот секретаријат за правосудство ги врши работите што се однесуваат на: правосудството (судовите, јавното обвинителство и јавното правобранителство); ги води статистичките податоци за работењето на судовите и судиите за прекршоци; врши определени работи во врска со меѓународниот правен сообраќај; врши одделни работи во врска со помилувањата; ја следи работата на адвокатурата и другите видови правна помош; се грижи за спроведувањето на прописите за изборниот систем на преставничките тела; се грижи за работата на мировните совети и на органите за прекршоци и за спроведувањето на прописите од управната постапка.

Член 8

Републичкиот секретаријат за образование, наука и култура ги врши работите што се однесуваат на: воспитувањето и образованието, вклучувајќи го тука и високото школско образование, науката и културата, образованието и усовршувањето на наставничкиот кадар, извршувањето на законите и другите прописи што се однесуваат на образованието, науката и културата, ги следи и проучува прашањата и проблемите од областа на воспитувањето, образованието, науката и културата, специјалното школоство, физичкото и здравственото воспитување во училиштата и другите установи за воспитување и образование, ја одобрува употребата

на учебниците во училиштата, ја следи и проучува простетната и културната проблематика на народностите — национални малцинства, ги утврдува нормативите на училишниот простор, опремата и наставните средства за училиштата и другите установи за воспитување и образование, ја следи материјалната основа на работа, како и развитокот на мрежата на установите во областа на воспитувањето, образованието, науката и културата, донесува прописи за извршување на законите и другите прописи во областа на печатот, радиото, телевизијата и другите видови информации и решава во управните работи во овие области.

Републичкиот секретаријат за образование, наука и култура спрема Републичкиот завод за унапредување на школството го врши правото на надзор од член 74 од Законот за републичката управа.

Член 9

Републичкиот секретаријат за народно здравје и социјална политика ги врши работите што се однесуваат на: здравствената заштита, вклучувајќи ја тука и медицинската и социјалната рехабилитација, снабдувањето со лекови, санитетски уреди и материјали, работите во врска со заштитата на семејството, децата и младина, бившите борци и жртвите на фашистичкиот терор, инвалидите и други лица на кои им е потребна помош од општествената заедница и работите на санитарната инспекција.

Во состав на Републичкиот секретаријат за народно здравје и социјална политика е Републичкиот санитарен инспекторат.

Член 10

Републичкиот секретаријат за труд ги врши работите што се однесуваат на: работните односи и правата и должностите од тие односи и на социјалното осигурување; го следи и проучува самоуправувањето во работните организации и државните органи, се грижи за спроведување на прописите за изборите во нив; го следи и проучува движењето на продуктивноста на трудот, распоредбата на доходот и личните доходи и на животниот стандард на работниците во однос на движењето на личните доходи во работните организации и државните органи; ја следи запосленоста и запослувањето, професионалната рехабилитација и заштитата при работа, го следи движењето на потребите на општествената заедница од стручни кадри според видот и степенот на стручноста, како и дејноста на работните организации за стручно издигање на работниците и се грижи за изборниот систем за работните организации.

Во состав на Републичкиот секретаријат за труд е Републичкиот инспекторат за труд.

Член 11

Републичкиот секретаријат за финансии ги врши работите што се однесуваат на финансиското извршување на општествениот план на Републиката, финансирањето на општествено-политичките организации, подготвувањето, извршувањето и контрола над извршувањето на Републичкиот буџет, распределбата на девизите за потребите на Републиката; го следи формирањето и движењето на средствата на работните организации; распределбата на вкупниот приход на работните организации, финансиските обврски на работните организации, спрема општествената заедница се грижи за спроведувањето на: прописите за финансиските обврски на граѓаните спрема општествената заедница и врши инспекција и контрола над нивната примена, прописите за кредитите, банките и осигурувањето; прописите за финансиско-сметководното и материјалното работење на државните органи, установи и фондовите; прописите за имотните односи во поглед на недвижностите од општествениот имот, како и за евиденцијата и заштитата на истиот.

Републичкиот секретаријат за финансии спрема Републичката геодетска управа го врши правото на надзор од член 74 на Законот за републичката управа.

Член 12

Републичкиот секретаријат за индустрија и трговија ги врши работите што се однесуваат на: индустријата, градежништвото, рударството, трговијата, занаетчиството, стоковниот промет, патниот сообраќај и јавните патишта, железничкиот, речниот, езерскиот, воздушниот, поштенско-телеграфскиот, телефонскиот и радио-сообраќајот, ги следи економските услови за стопанисување, за унапредување и развој и предлага мерки за остварување на економската политика во овие области; ги следи стоковно-паричните фондови за широка потрошувачка, се грижи за снабденоста на пазарот и врши управни и стопански работи во врска со обезбедувањето и користењето на пазарните резерви и ги спроведува мерките за економска интервенција на пазарот.

Во состав на Републичкиот секретаријат за индустрија се: Републичкиот инспекторат за парни котли; Републичкиот електро-енергетски инспекторат; Републичкиот рударско-металуршки инспекторат; Републичкиот градежен инспекторат, Републичкиот пазаришен инспекторат и Републичкиот инспекторат за патишта и патен сообраќај.

Републичкиот секретаријат за индустрија и трговија спрема Републичкиот завод за цени го врши правото на надзор од член 74 на Законот за републичката управа.

Член 13

Републичкиот секретаријат за земјоделство и шумарство ги врши работите што се однесуваат на: земјоделството, шумарството, ловството, рибарството, земјоделското задругарство, ветеринарството, заштитата на растенијата и водостопанството; ја следи основната структура на производството и економските услови за стопанисување во овие области и предлага мерки за остварување на економската политика и други мерки за кои е овластен.

Во состав на Републичкиот секретаријат за земјоделство и шумарство е Управата на ветеринарната служба.

Републичкиот секретаријат за земјоделство и шумарство спрема Републичката комисија за водостопанство, Републичкиот хидрометеоролошки завод го врши правото на надзор од член 74 на Законот за републичката управа.

Член 14

Републичкиот завод за општествено планирање ги врши работите што се однесуваат на: проучувањето состојбата и развитокот на стопанството, подготвувањето нацрти на општествените планови на Републиката, следењето на нивното извршување, остварувањето на општите односи утврдени со плановите, тековните движења во стопанството; им поднесува на Собранието на СРМ и на Извршниот совет извештаи и анализи за тие движења; предлага преземање на општи мерки во областа на тековната општа политика и го следи дејството на тие мерки и ги следи општите услови за стопанисување на стопанскиот развој.

Член 15

Комитетот за туризам и угостителство ги врши работите што се однесуваат на туризмот и угостителството, а особено на нивниот развој и унапредување, ги усогласува активностите и обезбедува соработка на заинтересираните органи и организации; ги следи условите за стопанисување во областа на туризмот и угостителството, како и организацијата на туристичката пропаганда и информации, туристичкото посредување и други дејности

од интерес за туризмот и предлага мерки за остварување на економската политика во областа на туризмот и угостителството.

Комитетот за туризам и угостителство врши и стручни, управни, инспекциски и други работи во областа на туризмот и угостителството.

Член 16

Комитетот за надворешна трговија ги врши работите што се однесуваат на надворешната трговија а особено на развитокот и унапредувањето на надворешната трговија и условите за стопанисување во областа на надворешната трговија; систематски ги следи и проучува појавите што настануваат во секторот на извозно-увозната активност на стопанството; го испитува дејството на одделни режими (девизен, стоковен, царински, надворешно-трговски и други) со кои се регулира надворешно-трговската размена, како и нивниот одраз на извозно-увозната активност на стопанството, видовите и степењот на царинската заштита и нејзиниот одраз на формирањето на цените; ги следи и проучува промените во одделни земји и мерките што се преземаат во однос на нивниот увоз и предлага мерки за усогласување на надворешно-трговскиот режим со промените во односната држава; ги следи и проучува проблемите на регионалното усмерување на извозот и увозот на стоки од Социјалистичка Република Македонија и влијае на средувањето на односите на извозот и увозот преку организацијата на надворешно-трговската мрежа; ги следи тековните движења на извозот и увозот, со процена како се извршуваат предвидувањата; го испитува дејството на мерките што се преземаат за стимулација на извозот; врши и други работи од областа на надворешната трговија и предлага мерки за остварување на економската политика во оваа област.

Член 17

Комитетот за физичка култура ги врши работите што се однесуваат на физичката култура; ги следи и проучува прашањата и проблемите од областа на физичката култура и нејзиниот развој; ги извршува законите и другите акти што се однесуваат на физичката култура и ја спроведува политиката во областа на физичката култура; дава предлози и мислења од значење за развојот на физичката култура.

Во работите на физичкото и здравственото воспитување во училиштата и другите воспитно-образовни установи, Комитетот обезбедува соработка и заедничко решавање помеѓу заинтересираните републички органи.

Член 18

Републичкиот завод за цени ги врши работите што се однесуваат на: контролата на цените на производите и услугите, го следи и анализира движењето на цените на производите и услугите и влијанието на цените врз производството и стоковниот промет; се грижи за преземање мерки и извршување на мерките за спроведување политиката на цените и им предлага мерки на надлежните органи за стабилизација на цените.

Член 19

Републичката геодетска управа ги врши работите што се однесуваат на: премерот и катастарот на земјиштето и нивното одржување, водењето на тижничката архива на оригиналните планови и другите податоци за извршените геодетски работи; се грижи геодетските работи да се изведуваат според пропишаните основи и нормативи.

Член 20

Републичкиот завод за урбанизам, станбени и комунални прашања ги проучува и обработува прашањата во областа на просторното планирање,

урбанизмот, станбените и комуналните работи и предлага преземање мерки за спроведување политиката за развиток на градовите и населбите, унапредувањето на станбено-комуналните дејности, просторното уредување и користење на градежното земјиште, дава стручни мислења од подрачјето на станбените односи, комуналната изградба и просторното и урбанистичкото планирање.

Републичкиот завод за урбанизам, станбени и комунални прашања решава по управните работи во областа на урбанизмот, станбените и комуналните работи, врши управни работи во врска со изработувањето на регионалните просторни и урбанистички планови; врши надзор на спроведувањето на законите и другите прописи и мерки во областа на просторното планирање, урбанизмот, станбените и комуналните дејности; врши работи на урбанистичката инспекција.

Директорот на Републичкиот завод за урбанизам, станбени и комунални прашања го именува и разрешува Собранието на СРМ.

Член 21

Надзор над работата на Републичкиот завод за урбанизам, станбени и комунални прашања врши Извршниот совет.

П. ОРГАНИ И ОРГАНИЗАЦИИ ШТО ВРШАТ РАБОТИ ОД ОПШТ ИНТЕРЕС ЗА РЕПУБЛИКАТА И НИВНИОТ ДЕЛОКРУГ

1. Органи и организации што вршат работи од општ интерес за Републиката

Член 22

Стручните и општествените работи од општ интерес за Републиката од надлежноста на Републиката ги вршат овие републички органи:

Републичкиот совет за координација на научните дејности;

Републичкиот завод за статистика;

Републичкиот завод за унапредување на школовството;

Републичкиот завод за техничка соработка;

Републичкиот хидрометеоролошки завод;

Републичката комисија за верски прашања;

Републичката комисија за културни врски со странство.

На органите од претходниот став може да им се довери вршење на определени управни работи.

Член 23

Републичкиот совет за координација на научните дејности ги врши следниве работи: ги усогласува и координира научните дејности во Републиката; дава мислење за развојот на мрежата на научните установи и за материјалната основа на научните дејности; ја предлага, разработува и се грижи за остварување на политиката во областа на научните дејности што ја утврдува Собранието на Социјалистичка Република Македонија, во рамките на општествените планови; дава предлози и мислења за формирање и усовршување на научни кадри; дава предлози и мислења по други прашања од значење за развојот на научните дејности.

Стручните и административните работи на Републичкиот совет за координација на научните дејности ги врши Републичкиот секретаријат за образование, наука и култура.

Член 24

Републичкиот завод за статистика ги врши работите што се однесуваат на: проучувањето, унапредувањето, организирањето и спроведувањето на статистичките истражувања, планот за статистичките истражувања од интерес за целата земја и од

интерес за Републиката; подготвување на нацрт на план за статистичките истражувања; врши надзор во врска со статистичките истражувања од интерес за целата земја и Републиката што ги вршат статистичките органи и организации во Републиката; прибирањето, објавувањето, анализирањето и објавувањето на статистичките податоци, како и укажува стручна помош на заводите за статистика и на органите и организациите што се задолжени да даваат податоци за статистичките истражувања.

Член 25

Републичкиот завод за унапредување на школството ги врши работите определени со Законот за просветно-педагошката служба.

Член 26

Републичкиот завод за техничка соработка ги врши работите што се однесуваат на: научно-техничката помош и соработка со странство, научно-техничката помош и соработката со органите и организациите во земјата, врши координација во областа на научно-техничката соработка во Републиката и презема мерки за унапредување на оваа соработка.

Републичкиот завод за техничка соработка има својство на правно лице.

Член 27

Републичкиот хидрометеоролошки завод ги врши работите што се однесуваат на: проучувањето и истражувањето на метеоролошките и хидролошките појави и процеси; собира, обработува и објавува метеоролошки и хидролошки податоци, го води и одржува фондот на метеоролошката и хидролошката документација, врши и други работи од републичка надлежност на подрачјето на хидрометеоролошката служба.

Член 28

Републичката комисија за верски прашања ги врши работите во врска со односите помеѓу државата и верските заедници.

Член 29

Републичката комисија за културни врски со странство ги врши следниве работи: разгледува прашања на развивањето на соработката со странство во областа на културата и им дава мислења и предлози по тие прашања на Собранието и Извршниот совет; ги врши работите на културните врски со странство во рамките на правата и обврските на Републиката што произлегуваат од меѓународните договори и конвенциите за културна соработка на Социјалистичка Федеративна Република Југославија со странство; во соработка со општествено-политичките заедници, работните и други организации во Републиката предлага програми за културна соработка со странство и се грижи за нивното остварување; дава предлози за организирање на културни акции во странство и меѓународни културни манифестации во Републиката и ги помага таквите акции и манифестации; врши и други работи што произлегуваат од остварувањето на културните врски со странство.

Републичката комисија за културни врски со странство има својство на правно лице.

Член 30

Со влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за републичките органи на управата („Сл. весник на Народна Република Македонија“ бр. 32/62, „Сл. весник на СРМ“ бр. 16/65) и Уредбата за основање Совет за научна работа на Народна Република Македонија („Сл. весник на Народна Република Македонија“ бр. 23/61), како и одредбите од другите прописи што се во спротивност со одредбите на овој закон.

176.

Врз основа на член 143 од Деловникот на Републичкиот собор на Собранието на Социјалистичка Република Македонија, Републичкиот собор на Собранието на Социјалистичка Република Македонија, по предлог од Комисијата за прашања на изборите и именувањата, на својата седница одржана на 28 септември 1970 година, ја донесе следната

О Д Л У К А

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА ИЗБОР НА ПРЕТСЕДАТЕЛИ И ЧЛЕНОВИ НА ПОСТОЈАНИТЕ ОДБОРИ НА РЕПУБЛИЧКИОТ СОБОР НА СОБАНИЕТО НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

1. На упразнетото место член на Одборот за општествено-економски односи на Републичкиот собор на Собранието на СРМ, се избира Александар Мишев, пратеник на Републичкиот собор.

2. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на СРМ“.

Број 18-3931

Претседател

29 септември 1970 година на Собранието на СРМ,
Скопје

Никола Минчев, с.р.

177.

Врз основа на член 15 став 2 од Законот за органите за водење постапка по прекршоците, Собранието на Социјалистичка Република Македонија, по предлог од Комисијата за прашања на изборите и именувањата, на седницата на Републичкиот собор одржана на 28 септември 1970 година и на седницата на Соборот на општините одржана на 28 септември 1970 година, ја донесе следната

О Д Л У К А

ЗА ИЗБОР НА СУДИЈА НА РЕПУБЛИЧКИОТ СОВЕТ ЗА ПРЕКРШОЦИ

1. Се избира Мирослав Тодоровски, за судија на Републичкиот совет за прекршоци.

2. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на СРМ“.

Број 06-3928

Претседател

29 септември 1970 година на Собранието на СРМ,
Скопје

Никола Минчев, с.р.

178.

Врз основа на член 19 од Законот за судовите од општа надлежност, Собранието на Социјалистичка Република Македонија, по предлог од Комисијата за прашања на изборите и именувањата, на седницата на Републичкиот собор одржана на 28 септември 1970 година, и на седницата на Соборот на општините одржана на 28 септември 1970 година, ја донесе следната

О Д Л У К А

ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ И ИЗБОР НА СУДИИ НА ОКРУЖНИТЕ СУДОВИ ВО СКОПЈЕ, БИТОЛА И ШТИП

I. Се разрешуваат по нивно барање:

1. Тодор Ацисанков, од судија на Окружниот суд — Скопје;
2. Тодор Андровски, од судија на Окружниот суд — Скопје;
3. Ристо Георгиевски, од судија на Окружниот суд — Битола; и
4. Трајко Калајлиски, од судија на Окружниот суд — Штип.

II. Се избираат за судии:

1. Милорад Мартиновски, за судија на Окружниот суд во Скопје; и
2. Димитар Лазаревски, за судија на Окружниот суд во Битола.

III. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на СРМ“.

Број 06-3929 Претседател
29 септември 1970 година на Собранието на СРМ,
Скопје Никола Минчев, с. р.

179.

Врз основа на член 15 од Законот за организирање на научните дејности („Службен весник на СРМ“ бр. 9/67), Собранието на СР Македонија, на седницата на Републичкиот собор, одржана на 28 септември 1970 година и на седницата на Просветно-културниот собор, одржана на 28 септември 1970 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ПОТВРДУВАЊЕ ОДЛУКАТА ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА СТАТУТОТ НА ИНСТИТУТОТ ЗА СОЦИОЛОШКИ И ПОЛИТИЧКО-ПРАВНИ ИСТРАЖУВАЊА

Се потврдува Одлуката за измени и дополнување на Статутот на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања, што ја донесе Работната организација на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања на соборот одржан на 23 декември 1969 година.

II

Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на СРМ“.

Број 03-3336 Претседател
29 септември 1970 година на Собранието на СРМ,
Скопје Никола Минчев, с. р.

180.

Врз основа на член 15 од Законот за организирање на научните дејности („Службен весник на СРМ“ бр. 9/67), Собранието на Социјалистичка Република Македонија, на седницата на Републичкиот собор, одржана на 28 септември 1970 година, и на седницата на Просветно-културниот собор, одржана на 28 септември 1970 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ПОТВРДУВАЊЕ СТАТУТОТ НА ЗАВОДОТ ЗА ОВОШТАРСТВО НА СРМ — СКОПЈЕ

Се потврдува Статутот на Заводот за овоштарство на СРМ — Скопје, што го донесе Работната заедница на Заводот за овоштарство на Социјалистичка Република Македонија — Скопје, на седницата одржана на 10 декември 1969 година.

II

Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на СРМ“.

Број 03-3335 Претседател
29 септември 1970 година на Собранието на СРМ,
Скопје Никола Минчев, с. р.

181.

Врз основа на член 23 став 1 точка 4 од Законот за избор на пратеници на Собранието на Социјалистичка Република Македонија, Собранието на Социјалистичка Република Македонија, на седницата на Просветно-културниот собор, одржана на 28 септември 1970 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА УТВРДУВАЊЕ ПРЕСТАНОК НА ПРАТЕНИЧКИОТ МАНДАТ НА ПРАТЕНИК НА ПРОСВЕТНО-КУЛТУРНИОТ СОБОР НА СОБРАНИЕТО НА СРМ

1. Се утврдува дека на Ванчо Чавдарски, пратеник на Просветно-културниот собор на Собранието на СРМ, избран во Изборната единица — Скопје I, му престанува пратеничкиот мандат поради оставка.

2. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на СРМ“.

СОБРАНИЕ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 44-3879
29 септември 1970 година
Скопје

Претседател
на Собранието на СРМ,
Никола Минчев, с. р.

182.

Врз основа на член 11 став 1 од Законот за избор на пратеници на Собранието на Социјалистичка Република Македонија („Службен весник на СРМ“ бр. 4/69), донесувам

Р Е Ш Е Н И Е

ЗА РАСПИШУВАЊЕ НА ДОПОЛНИТЕЛНИ ИЗБОРИ ЗА ИЗБОР НА ПРАТЕНИК НА ПРОСВЕТНО-КУЛТУРНИОТ СОБОР НА СОБРАНИЕТО НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

1. Се распишуваат дополнителни избори за избор на пратеник на Просветно-културниот собор на Собранието на Социјалистичка Република Македонија во Изборната единица СКОПЈЕ I.

2. Изборите ќе се одржат на 23 ноември 1970 година.

3. Ова решение влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на СРМ“, а пропишаните рокови за вршење на изборните дејствија ќе течат од 12 октомври 1970 година.

Број 03-4000
6 октомври 1970 година
Скопје

Потпретседател
на Собранието на СРМ,
Ванчо Апостолски, с. р.

183.

Врз основа на член 1 став 2 и член 4 од Законот за повластите на младината и децата во патничкиот сообраќај („Службен весник на СРМ“ бр. 16/67) во согласност со републичкиот секретар за образование, наука и култура и републичкиот секретар за финансии, републичкиот секретар за индустрија и трговија пропишува

П РА В И Л Н И К

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА НАЧИНОТ НА КОРИСТЕЊЕ НА ПОВЛАСТИЦИТЕ И ЗА ПРЕСМЕТНУВАЊЕ НА НАДОМЕСТОЦИТЕ ЗА ИСКОРИСТЕНИТЕ ПОВЛАСТИЦИ

Член 1

Во членот 5 од Правилникот за начинот на користење на повластите и за пресметнување на надоместоците за искористените повластици („Службен весник на СРМ“ бр. 19/67) износот „8,22“ се заменува со износот „9,70“.

Член 2

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

Број 01-1596
28 септември 1970 година
Скопје

Републички секретар
за индустрија и трговија,
Стојан Маткалиев, дипл. инж.

Врз основа на член 126 и 9 став 1 од Законот за избор на одборници на општинските собранија („Службен весник на СРМ“ бр. 4/69), донесувам

РЕШЕНИЕ

ЗА РАСПИШУВАЊЕ НА ДОПОЛНИТЕЛНИ ИЗБОРИ ЗА ОДБОРНИК НА СОБРАНИЕТО НА ОПШТИНА ГОСТИВАР

1. Се распишуваат Дополнителни избори за одборник на Собранието на општината Гостивар.

2. Изборите за одборник на Општинскиот совет ќе се одржат на 15. XI. 1970 година.

3. Ова решение влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на СРМ“, а прописаните рокови и дејствија ќе течат од 1. X. 1970 година.

Претседател,
на Собранието на општина Гостивар
Александар Ристовски, с. р.

КОНКУРСИ

Советот при Централното основно училиште „Никола Карев“ — Крушево

распишува

КОНКУРС

за помошник директор на училиштето (реизбор)

Услови: Завршена ПА предметна или одделенска настава, виша школа и завршен филозофски факултет — педагошка група,

— работно искуство за висока подготовка 5 години, за виша 8 години;

— да се истакнува со педагошката и организационата работа.

Конкурсот трае 15 дена од објавувањето.

КОНКУРСНАТА КОМИСИЈА НА СТРУЧНАТА СЛУЖБА НА РЕПУБЛИЧКИОТ ФОНД

ЗА ПАТИШТА

објавува

КОНКУРС

за исполнување на работното место:

— правник во службата за правни и општоадминистративно-технички работи.

Кандидатите покрај општите услови, треба да ги исполнуваат и овие услови:

1. Да имаат високо образование, правен факултет.

2. Да имаат 5 години работно искуство.

Конкурсот трае 10 дена од денот на објавувањето, односно останува отворен сè до пополнувањето на истиот.

Поподробни информации можат да се добијат во Републичкиот фонд за патишта или на телефон 32-904.

Некомплетираните пријави нема да се земаат предвид за разгледување.

Конкурсната комисија на „Словенија-промет“ експорт-импорт — Љубљана — Филијала во Скопје, Булевар ЈНА бр. 68/А

распишува

КОНКУРС

за работното место директор на Филијалата

Кандидатите покрај општите услови, предвидени со ОЗРО, треба да ги исполнуваат и овие услови:

1. да имаат висока стручна подготовка и 10 години работно искуство во трговија на раководни работни места,

2. да има виша стручна подготовка или да е висококвалификуван работник во трговија со 15 години работно искуство во трговија на раководни

3. да има средна стручна подготовка и работно искуство од 20 години во трговија од кои 15 години на раководни работни места.

Предност имаат кандидатите кои располагаат со искуство и познавање на дејноста од непосредниот делокруг на работа на работната организација во целост.

Во прв ред се зема пред вид лице за работното место директор кој со својата програма ќе гарантира зголемување на доходот за 10% годишно, на Филијалата.

Квалификациите во конкуренцијата за работното место директор на Филијалата учествуваат рамноправно.

Пријавите заедно со потребните документи со кои се докажува дека се исполнети условите на конкурсот се поднесуваат до Конкурсната комисија.

Некомплетираните документи нема да се земаат во разгледување.

Конкурсот трае 15 дена од денот на објавувањето.

Советот на работната заедница при Основното училиште „Даме Груев“ — с. Русиново, општина Берово,

распишува

ДОПОЛНИТЕЛЕН КОНКУРС

за пополнување на упразнетите работни места во учебната 1970/71 година и тоа:

— наставник по општотехничко образование со дополнување;

— наставник по физичко воспитување со дополнување.

Кандидатите да имаат завршено педагошка академија — соодветна група.

Личниот доход според Правилникот на личните доходи во училиштето.

Молбите со потребните документи да се доставуваат до училиштето.

Конкурсот трае 15 дена по објавувањето во печатот. (1470)

Конкурсната комисија при Училишниот центар за стручно образование на земјоделските кадри „Јосиф Јосифовски-Свештарот“ — Ресен, врз основа на член 85 од Статутот на Училишниот центар — Ресен

распишува

КОНКУРС

за директор на Училишниот центар за стручно образование на земјоделските кадри „Јосиф Јосифовски-Свештарот“

Услови:

— кандидатот да има завршено земјоделско-шумарски факултет,

— да има над 5 години работен стаж во струката-работата.

Со молбата кандидатот треба да ги приложи сите документи потребни за засновање на работен однос.

Личен доход според правилникот за личните доходи на работниците при Училишниот центар — Ресен.

Конкурсот е отворен 15 дена од денот на објавувањето. (1473)

Комисијата за засновање и престанок на работниот однос при Средношколскиот дом „Томе Стефановски-Сеник“ — Скопје

распишува

КОНКУРС

за пополнување на работното место воспитувач-приправник со завршен филозофски факултет, виша педагошка академија или соодветни школи од воспитно-образовна насока.

Покрај молбата таксирана со еден динар таксена марка се доставува: документ за стручната спрема, потврда од заводот за запослување дека се води како незапослен и лекарско уверение.

Личен доход според Правилникот.

Некомплетирани документи нема да се земаат предвид за разгледување.

Конкурсот трае 15 дена од денот на објавувањето.

Документите се доставуваат до Средношколскиот дом „Томе Стефановски-Сеник“ — Скопје. (1472)

Советот во потесен состав на Клиниката за хируршки болести — Скопје

распишува

КОНКУРС

за пополнување на следното работно место:
Лекар на одделение

УСЛОВИ: Кандидатот покрај општите услови од ОЗРО треба да ги исполнува и следните посебни услови:

— да има завршено медицински факултет и да е лекар на специјализација,

— работно искуство во општа хирургија над 2 години.

Пријавите таксирани со 1,00 динар да се достават до Отсекот за општи работи при Клиниката за хируршки болести — Скопје, во рок од 15 дена од денот на објавувањето на конкурсот.

Некомплетирани пријави, како и оние што ќе бидат доставени по определениот рок, нема да се земаат во предвид за разгледување.

Личен доход според Правилникот за распределба на личните доходи на работниците запослени при Клиниката.

Од Советот во потесен состав
на Клиниката

(1646)

Комисијата за избор и наменувања на Собранието на општината — Охрид

ОБЈАВУВА

дека Собранието на општината — Охрид ќе изврши избор на еден СУДИЈА за Општинскиот суд — Охрид.

Кандидатите за ова работно место покрај општите услови од ОЗРО за засновање на работен однос, треба да ги исполнуваат и следните посебни услови:

1. Да се Југословенски државјани,

2. Да имаат завршено правен факултет и положен правосуден испит.

Рокот за поднесување на пријави трае 30 дена од денот на објавувањето во „Службен весник на СРМ“.

Од Комисијата за избор и наменувања
на Собранието на општината Охрид

(1645)

Управниот одбор на Претпријатието за промет, производство и прикажување филмови „Македонија филм“ Скопје

распишува

КОНКУРС

за пополнување на следните раководни работни места (реизбор)

1. шеф на Комерцијалното одделение,
2. шеф на Стопанско-сметководното одделение,
3. шеф на Техничкото одделение.

Покрај општите услови, предвидени со Законот за работни односи, треба да ги исполнуваат и следните услови:

За работното место под 1 виша стручна спрема и 15 години пракса во кинематографијата и 10 години на раководно работно место или средна стручна спрема со 15 години пракса во кинематографијата и 10 години на раководно работно место.

За работното место под 2 виша стручна спрема и 15 години пракса во кинематографијата и 10 години на раководно работно место во книговодство, или средна стручна спрема и 15 год. пракса во кинематографијата и 15 год. пракса во книговодство од кои 10 години на раководно работно место.

За работното место под 3 високо квалификуван работник со 5 г. пракса во кинематографијата и 5 години на раководно работно место, или квалификуван работник со 15 години пракса во кинематографијата од кои 5 години на раководно место.

Молбите со потребните документи да се достават спрема и работната пракса и друго се доставуваат до претпријатието, ул. „Никола Вапцаров“ бр. 7 Скопје, во рок од 15 дена од објавувањето на конкурсот.

СОДРЖИНА

	Страна
174. Закон за средното образование — — —	401
175. Закон за републичките органи на управата (Пречистен текст) — — — — —	418
176. Одлука за изменување и дополнување на Одлуката за избор на претседатели и членови на постојаните одбори на Републичкиот собор на Собранието на Социјалистичка Република Македонија — — — —	421
177. Одлука за избор на судија на Републичкиот совет за прекршоци — — — — —	421
178. Одлука за разрешување и избор на судии на окружните судови во Скопје, Битола и Штип — — — — —	421
179. Одлука за потврдување Одлуката за измени и дополнување на Статутот на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања — — — — —	422
180. Одлука за потврдување Статутот на Заводот за овоштарство на СРМ — Скопје — — —	422
181. Одлука за утврдување престанок на пратеничкиот мандат на пратеник на Просветно-културниот собор на Собранието на СРМ — — — — —	422
182. Решение за распишување на дополнителни избори за избор на пратеник на Просветно-културниот собор на Собранието на Социјалистичка Република Македонија — — — — —	422
183. Правилник за изменување на Правилникот за начинот на користење на повластите и за пресметнување на надоместите за искористените повластици — — — — —	422
Решение за распишување на дополнителни избори за одборник на Собранието на општината Гостивар — — — — —	423